

รายงานโครงการติดตามและประเมินผล การใช้จ่ายเงินอุดหนุน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล
กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
โทร 043 236 793 www.kkpao.go.th

รายงานโครงการติดตามและประเมินผล
การใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

โดย

กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

คำนำ

การติดตามและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารซึ่งมีหลักการสำคัญ คือ การติดตามความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานและประเมินผล ความสำเร็จของงาน อันจะนำไปสู่การดำเนินการ แก้ไขปรับปรุงร่วมกันให้บรรลุเป้าหมาย ช่วยให้ดำเนินการตามแผนได้ราบรื่น ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรค หรือปรับแผนให้เหมาะสม พัฒนาได้ตรงตามนโยบายของผู้บริหาร

ในการนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้มีการติดตามและประเมินผลโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุนองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ การติดตามและประเมินผลครั้งนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ เพราะได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานเจ้าหน้าที่ ประชาชนบุคคลทั่วไป ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเงินอุดหนุนที่รับจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์ ประเมินผล ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะต่างๆ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ และหวังว่าเอกสารสรุปผลการติดตามและประเมินผลเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์และปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล
กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล	3
1.3 ความสำคัญของการติดตามและประเมินผล	3
1.4 ขอบเขตการติดตามและประเมินผล	4
1.5 ประชากรที่ทำการตรวจติดตามและประเมินผล	4
1.6 ระเบียบการติดตามและประเมินผล	4
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	8
2.3 แนวคิดการเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผล	20
2.4 บริบทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	26
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการติดตามและประเมินผล	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	31
3.2 ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล	31
3.3 การเลือกพื้นที่ดำเนินการ	32
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	32
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
3.6 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล	32
3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล	32
3.8 การนำเสนอ	33
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
4.1 กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน (เจ้าหน้าที่ผู้ดูแล รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ให้ข้อมูล)	34
4.2 กลุ่มประชาชนทั่วไปที่ได้รับบริการหรือได้รับประโยชน์จากโครงการการใช้ จ่ายเงินอุดหนุน	39

	หน้า
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	
5.1 วัตถุประสงค์การติดตามและประเมินผล	44
5.2 แนวทางและวิธีการประเมิน	44
5.3 สรุปผลการติดตามและประเมินผล	45
5.4 อภิปรายผล	46
5.5 ข้อเสนอแนะ	49
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552 ตามมาตรา 45 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และพัฒนาประเทศ โดยส่วนรวม ประกอบกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการให้บริการสาธารณะตลอดจนถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นให้มีความเจริญรุ่งเรืองมากยิ่งขึ้น เพื่อสนองต่อความต้องการและปัญหาของประชาชนในทุกพื้นที่ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้สนับสนุนงบประมาณให้ส่วนราชการอื่น ดำเนินการแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ประโยชน์ต่อส่วนรวม เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจ และมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำเป็นต้องตรวจติดตามและประเมินผลโครงการที่ให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่น กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการติดตามและประเมินผล

ในการดำเนินงานการให้บริการประชาชนตามภารกิจขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่งได้จัดทำเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลายเป็นแผนพัฒนาระยะยาวโดยเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนชุมชน และแผนพัฒนาท้องถิ่น จึงเป็นกรอบและแนวทางในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความคล่องตัวสอดคล้องกับศักยภาพของท้องถิ่น สามารถตอบสนองปัญหา และความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัดยังหน้าที่ในการให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนในกรณีที่เป็นโครงการเกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือที่ขอรับเงินอุดหนุน ได้แก่ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรประชาชน เช่น กลุ่ม หรือชุมชนที่มีการบริหารภายใน มีระเบียบข้อบังคับ หรือข้อตกลงของกลุ่ม หรือชุมชน และมีการดำเนินการจนเป็นที่ยอมรับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กลุ่มหรือชุมชนนั้นตั้งอยู่ หรือเป็นองค์กรที่จัดตั้งตามระเบียบข้อบังคับที่กำหนดขึ้นโดยหน่วยงานของรัฐ เช่น อสม. กลุ่มเกษตรกร กลุ่มสตรี หรือองค์การกุศลที่จัดตั้งตามระเบียบ กฎหมาย เช่น กิจการกาชาด สภาวัฒนธรรม เป็นต้น โดยมีหลักเกณฑ์เป็นกิจการที่อยู่ในอำนาจ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการเองได้ และประชาชนในเขตพื้นที่ได้รับประโยชน์โดยตรงในกิจการที่ขอรับงบประมาณเงินอุดหนุนซึ่งหากไม่ดำเนินการในกิจการนั้นอาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ประชาชนได้

ในการให้การสนับสนุนและการดำเนินการโครงการต่าง ๆ จะเกิดความคุ้มค่าและเกิดประสิทธิผลรวมถึงการรับทราบข้อปัญหาเพื่อนำมาเป็นข้อปรับปรุงแก้ไขต่อไปนั้น จำต้องมีการติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการเพื่อให้รับทราบถึงข้อปัญหาและแนวทางการสนับสนุนในครั้งต่อไป

ดังนั้น การให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนทั่วไปขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจะเกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลและเกิดความคุ้มค่า ตามวัตถุประสงค์ของผู้ให้การสนับสนุนและผู้รับการสนับสนุนนั้น จึงต้องมีการติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 ข้อ 9 และข้อ 14 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติ ซึ่งได้กำหนดให้มีการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาฯ เพื่อรายงานผลและเสนอความเห็น ซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาฯ ต่อสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น และคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาฯ ให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกัน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ตีตประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ซึ่งการติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการให้ตรงตามความต้องการของประชาชนมากที่สุด การติดตามและประเมินผลแผนงาน/โครงการนั้นถือได้ว่าเป็นเครื่องรับรองคุณภาพในการให้บริการ ถึงแม้จะไม่สามารถประกันผลสัมฤทธิ์ขั้นสูงสุดของโครงการแต่ละโครงการได้ แต่ก็สามารถจะรับรองคุณภาพของการให้บริการได้ในระดับหนึ่งอีกทั้งช่วยให้ได้ข้อมูลซึ่งเป็นสารสนเทศที่มีคุณค่าสำหรับหน่วยงานในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้การสนับสนุนโครงการต่างๆ ในครั้งต่อไป การประเมินผลช่วยชี้ให้เห็นความสำคัญของแต่ละโครงการตามลำดับก่อนหลังโดยสามารถทราบได้ว่า โครงการใดมีความจำเป็นเร่งด่วนกว่ากัน ทั้งนี้เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาในการคัดเลือกโครงการ ตลอดจนช่วยลดความกดดันจากอำนาจทางการเมือง อันเนื่องมาจากโครงการมีเป็นจำนวนมาก แต่เงินสนับสนุนมีจำนวนจำกัด การติดตามและประเมินผลโครงการต่างๆ อย่างมีระบบและครอบคลุมทุกขั้นตอน จะทำให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือ ซึ่งจะช่วยให้ชี้แนะได้ว่า โครงการใดควรได้รับการพิจารณาให้การสนับสนุน และโครงการใดควรจะได้ให้การสนับสนุนในลำดับถัดไป อีกทั้งการติดตามและประเมินผลช่วยให้ได้ข้อมูลป้อนกลับจากผู้บริการ ข้อมูลประเภทนี้ทำให้ทราบถึงข้อจำกัดของปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อนำมาปรับปรุงโครงการ ตลอดจนเพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการด้วย และช่วยให้ทราบถึงผลผลิตโครงการในด้านที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ควบคู่กันไป ถึงแม้ว่าการดำเนินโครงการต่าง ๆ ล้วนมีแต่จุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้ผลผลิตที่พึงประสงค์เป็นหลัก แต่ในความเป็นจริงแล้ว อาจจะมีผลผลิตบางส่วนที่ไม่พึงประสงค์เกิดตามมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นสำคัญแล้ว การประเมินผลจึงเป็นหลักฐานในการทำงาน ทำให้เกิดความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้อย่างมีเหตุผล เป็นเครื่องมือสำคัญในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย ปรับทิศทางการดำเนินงาน ตรวจสอบความชัดเจนและความโปร่งใส อันเป็นการสอดคล้องระบบการทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลได้เป็นอย่างดี

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำจังหวัดขอนแก่น จึงได้ให้ความสำคัญและถือว่าเป็นภารกิจหลักที่จะต้องดำเนินการตรวจติดตามและประเมินผลโครงการ

ซึ่งมีความสำคัญต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำผลการประเมินมาใช้เป็นเครื่องมือและแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานของหน่วยงาน การดำเนินงานโครงการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่เริ่มต้นการดำเนินการระหว่างดำเนินการและหลังดำเนินการ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการดังกล่าว เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 17 มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะ ตลอดจนถึงพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่นให้มีความเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น ซึ่งตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2561 หมวด 6 ข้อ 29 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา โครงการเงินอุดหนุนฯ โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังต่อไปนี้

1.2 วัตถุประสงค์ของการติดตามและประเมินผล

- 1.2.1 เพื่อติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการว่ามีการนำแผนงานโครงการไปปฏิบัติจริงหรือไม่
- 1.2.2 เพื่อติดตามและประเมินผลโครงการว่าคุ้มค่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้ กำหนดไว้หรือไม่
- 1.2.3 เพื่อติดตามและประเมินผลต่อความสำเร็จหรือข้อปรับปรุงการดำเนินงานหน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุนประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564
- 1.2.4 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารตัดสินใจว่า จะปรับเปลี่ยนหรือยุติการให้การสนับสนุนต่อไปหรือไม่

1.3 ความสำคัญของการติดตามและประเมินผล

- 1.3.1 ทำให้ผู้บริหารใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการดำเนินการบริหารงานองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้
- 1.3.2 ทำให้ทราบผลการดำเนินงานตามโครงการและการใช้จ่ายงบประมาณ ว่าเป็นไปด้วยความประหยัดและคุ้มค่าหรือไม่
- 1.3.3 นำผลจากการตรวจติดตามและประเมินผลโครงการที่ได้อนุมัติบรรลุตตามวัตถุประสงค์และตามยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่ได้จากการดำเนินงานมาแก้ไขและปรับปรุงให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้นและสนองความต้องการของประชาชน รวมทั้งนโยบายของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
- 1.3.4 การตรวจติดตามและประเมินผลการดำเนินงานสามารถช่วยคาดการณ์พร้อมทั้งเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงโอกาสและปัญหาที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันและอนาคตตลอดจนการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นให้ส่วนราชการ ภาคเอกชน บุคคลทั่วไปได้ทราบ

1.4 ขอบเขตการติดตามและประเมินผล

ขอบเขตในการประเมินผลมี 2 ลักษณะคือ

1.4.1 ขอบเขตเชิงพื้นที่ คือ โครงการของทุกส่วนราชการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น สนับสนุนในเขตจังหวัดขอนแก่น

1.4.2 ขอบเขตเชิงระยะเวลา คือ ทำการติดตามและประเมินโครงการที่ดำเนินการตั้งแต่ เดือนมกราคม – กันยายน 2564

1.5 ประชากรที่ทำการตรวจติดตามและประเมินผล

ประกอบด้วยประชากร 2 กลุ่ม คือ

1.5.1 กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน (เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการเป็นผู้ให้ข้อมูล)

1.5.2 กลุ่มประชาชนทั่วไปที่ได้รับบริการหรือได้รับประโยชน์จากโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุน

1.6 ระเบียบการติดตามและประเมินผล

1.6.1 ใช้ระเบียบการติดตามด้วยวิธีเชิงปริมาณโดยใช้เกณฑ์การวัดระดับความพึงพอใจในการประเมิน

1.6.2 ระเบียบสถิติที่ใช้ในการประเมินใช้เกณฑ์ความถี่ของคะแนน และจำนวนร้อยละในการเปรียบเทียบโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ประเมินผลและวิเคราะห์ข้อมูล

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการว่ามีการนำแผนงานโครงการไปปฏิบัติจริง

1.7.2 ติดตามและประเมินผลโครงการว่าคุ้มค่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

1.7.3 ติดตามและประเมินผลต่อความสำเร็จหรือข้อปรับปรุงการดำเนินงานหน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุนปีงบประมาณ พ.ศ.2564

1.7.4 เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารตัดสินใจว่าจะปรับเปลี่ยนหรือยุติการให้การสนับสนุนต่อไปหรือไม่

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.8.1 ความพึงพอใจ หมายถึง ความพึงพอใจตามทัศนคติความคิดเห็นของประชากรที่ตอบแบบสอบถามนี้เท่านั้น

1.8.2 การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของประชากรในการบริหารจัดการโครงการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตั้งแต่การเสนอประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ การประชาสัมพันธ์โครงการ การแสดงความคิดเห็นการประเมินผลโครงการ

1.8.3 ความคุ้มค่า หมายถึง ความคุ้มค่าต่อการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการเงินอุดหนุนนี้เท่านั้น

1.8.4 ความพอเพียง หมายถึง ความพอเพียงของงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่ใช้ในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่ขอรับการสนับสนุนเท่านั้น

1.8.5 หน่วยงานอื่น หมายถึง หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน มูลนิธิที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1.8.6 เงินอุดหนุน หมายถึง งบประมาณที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น เท่านั้น

1.8.7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ราชการส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้น มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการบริการสาธารณะตามกฎหมาย เพื่อประโยชน์สุขของชุมชนในท้องถิ่นนั้นในนี้หมายถึง องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1.8.8 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาที่แสดงทิศทางหรือแนวทางการพัฒนาในอนาคตเชิงนโยบายหรือยุทธศาสตร์ที่ครอบคลุมทุกด้าน โดยแสดงถึงวิสัยทัศน์การพัฒนา เป้าประสงค์การพัฒนา ประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

1.8.9 การตรวจติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการ หมายถึง กระบวนการกำหนดรูปแบบในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประกอบในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจทางเลือกที่เหมาะสมในการบริหารจัดการในองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1.8.10 ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น หัวหน้าส่วนราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1.8.11 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น หมายถึง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดขอนแก่น ตัวแทนผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และงบประมาณองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1.8.12 เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง เจ้าหน้าที่ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล

1.8.13 โครงการตามกรอบยุทธศาสตร์ หมายถึง โครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นที่ให้การสนับสนุนงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การตรวจติดตามและประเมินผลโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุนองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีสนับสนุนหน่วยงานอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการสรุปผลการรายงาน ดังจะได้เสนอตามลำดับ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
- 2.3 แนวคิดการเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผล
- 2.4 บริบทองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ ไว้หลายท่านดังนี้

ประยูร กาญจนดุลย์ (2555 : 12) ได้ให้ความหมายว่า การกระจายอำนาจหรือเรียกว่า “มัธยมวิภาค” หมายถึง การกระจายอำนาจในทางการปกครองประเทศจากส่วนกลางบางอย่างโอนไปให้ประชาชนในท้องถิ่น ฝึกหัดจัดทำซึ่งถือว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นของตนเอง

ธเนศวร์ เจริญเมือง (2557 : 59 – 76) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารประเทศที่เปิดให้ท้องถิ่น มีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการหลาย ๆ ด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดกิจกรรมแทบทุกอย่างของท้องถิ่น กิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแลได้แก่ ระบบสาธารณสุข ปลอดภัย การศึกษา ศิลปวัฒนธรรม การดูแลชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนใหญ่กิจการใหญ่ๆ ที่รัฐบาลกลางไว้เด็ดขาดคือ การทหารและการต่างประเทศ

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล (2557 : 18) ได้ให้ความหมายว่า การกระจายอำนาจควรเป็นเรื่องเดียวกันกับการลดอำนาจของรัฐเมื่อเทียบกับประชาชนหรือการลดบทบาทของรัฐในการจัดการปัญหาของประเทศ ขณะเดียวกันก็เพิ่มบทบาทของประชาชนในการดูแลตนเอง

ประยูร กาญจนดุลย์ (2558 : 53) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิธีการกระจายอำนาจในทางปกครองนั้น มีทั้งการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ท้องถิ่นและการกระจายอำนาจในการจัดทำกิจการ ฉะนั้นอาจจำแนกวิธีกระจายอำนาจได้เป็น 2 วิธี คือ

1. กระจายอำนาจปกครองตามอาณาเขต (decentralization territorially) โดยให้ท้องถิ่นต่างๆ ปกครองตนเอง เช่น มอบอำนาจให้เทศบาลจัดทำกิจการอำนาจหน้าที่กฎหมายกำหนดไว้ภายในเขตเทศบาลแต่ละแห่ง เป็นต้น กล่าวคือ มีการกำหนดขอบเขตอำนาจไว้เฉพาะท้องถิ่นและตามหลักทั่วไปจะทำการกิจการออกไปนอกเขตไม่ได้ นอกจากกฎหมายจะบัญญัติยกเว้นไว้ วิธีกระจายอำนาจปกครองให้ท้องถิ่นจัดทำด้วยเจ้าหน้าที่ขององค์กรส่วนท้องถิ่นนั่นเองและด้วยงบประมาณขององค์กรส่วนท้องถิ่นเพื่อสนองตอบความ

ต้องการส่วนรวมประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ วิธีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นนี้กฎหมายปกครองไทยเรียกว่าการจัดระเบียบราชการส่วนท้องถิ่น

2. กระจายอำนาจตามกิจการ (decentralization per service) เป็นวิธีการมอบอำนาจกระจายอำนาจโดยมอบบริการสาธารณะอย่างใดอย่างหนึ่งให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีได้อยู่ในสังกัดราชการบริหารส่วนกลางรับไปดำเนินงานด้วยเงินทุนและเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การจัดตั้งองค์การของรัฐบาลให้ทำกิจการเฉพาะอย่าง เป็นต้นว่าการไฟฟ้านครหลวง การรถไฟแห่งประเทศไทย องค์การโทรศัพท์ วิธีการกระจายอำนาจเช่นนี้ไม่ใช่การกระจายอำนาจปกครองเหมือนวิธีหนึ่ง แต่เป็นการมอบอำนาจให้องค์กรของรัฐทำบริการสาธารณะอย่างใดอย่างหนึ่งอันไม่เกี่ยวกับการปกครองเช่นกิจการทางเทคนิคหรือทางเศรษฐกิจไม่ได้มอบบริการสาธารณะหลาย ๆ อย่างในทางปกครองให้ไปจัดทำเหมือนวิธีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสาระสำคัญข้อนี้ และ ข้อแตกต่างอีกอย่างหนึ่งคือ การกระจายอำนาจตามกิจกรรมนั้นไม่ถืออาณาเขตเป็นเครื่องกำหนดอำนาจ หน้าที่เป็นหลักสำคัญเหมือนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือองค์กรรัฐวิสาหกิจอาจจัดทำกิจกรรมได้ทั่วประเทศหรือทำเฉพาะในเขตหนึ่งเขตใดก็ได้ ตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามหน้าที่องค์การรัฐวิสาหกิจนั้น เช่น การรถไฟแห่งประเทศไทยมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการเดินทางรถไฟทั่วประเทศ การไฟฟ้านครหลวงมีอำนาจหน้าที่จำหน่ายกระแสไฟฟ้าเฉพาะในเขตนครหลวงและในเขตจังหวัดใกล้เคียง เป็นต้น

ประเวศ วะสี (2537 : 12 – 18) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจว่า วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการกระจายอำนาจไปสู่ชนบทท้องถิ่น สังคมไทยมีการรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ทำให้เกิดความขัดแย้งและความเครียดในสังคม การกระจายสิทธิไปสู่ชนบทและความเข้มแข็งของชุมชนจะช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างบูรณาการ เช่น ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรในชนบท การทำลายสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีดังกล่าวผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า “การกระจายอำนาจ” คือการถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจ จากภาครัฐส่วนกลาง ให้แก่องค์กรอื่นใด ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาครัฐ ส่วนภูมิภาค องค์การอิสระ องค์การท้องถิ่น องค์การเอกชน โดยเฉพาะภาคประชาชน ไปดำเนินการแทน ซึ่งการถ่ายโอนดังกล่าว อาจจะมีลักษณะเป็นการถ่ายโอนเฉพาะภารกิจ ซึ่งเป็นการแบ่งภารกิจ ให้แก่องค์กรที่ได้รับการกระจายอำนาจดำเนินการ หรือ เป็นการถ่ายโอนโดยยึดพื้นที่เป็นหลัก ซึ่งเป็นการแบ่งพื้นที่เป็นหน่วยงานย่อยในการดำเนินการ การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งในการบริหารจัดการบ้านเมืองของรัฐ ในระบบประชาธิปไตย โดยมุ่งลดบทบาทของรัฐส่วนกลาง (decentralize) ลงเหลือภารกิจหลักเท่าที่ต้องทำเท่าที่จำเป็น และให้ประชาชนได้มีส่วนในการบริหารงานชุมชนท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของประชาชนมากขึ้น การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น จึงเป็นการจัดความสัมพันธ์ทางอำนาจ หน้าที่ใหม่ ระหว่างส่วนกลางกับส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับสภาพการณ์บ้านเมือง ที่เปลี่ยนแปลงไปในสถานะที่สังคมมีกลุ่มที่หลากหลาย มีความต้องการ และความคาดหวังจากรัฐที่เพิ่มขึ้น และแตกต่างกัน ขัดแย้งกัน ในขณะที่รัฐเองก็มีขีดความสามารถ และทรัพยากรที่

จำกัด ในการตอบสนองปัญหา ความต้องการ ที่เกิดขึ้นในแต่ละท้องถิ่นได้ทันต่อเหตุการณ์ และตรงกับ ความต้องการของท้องถิ่น

การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นการกระจายสิ่งต่อไปนี้ จากส่วนกลางให้กับท้องถิ่น หน้าที่ เป็นการกระจายหน้าที่ ที่เป็นประโยชน์โดยตรงกับท้องถิ่น ให้ท้องถิ่นรับผิดชอบดำเนินการเอง อำนาจการตัดสินใจ เป็นการกระจายอำนาจการตัดสินใจดำเนินการ ตามหน้าที่ ที่ส่วนกลางกระจายไปให้ท้องถิ่นดำเนินการ ทรัพยากรการบริหาร เป็นการกระจายบุคลากร งบประมาณ เทคโนโลยี ที่เหมาะสม ให้กับท้องถิ่น ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นการกระจายความรับผิดชอบต่อภารกิจ หน้าที่ ที่รัฐกับผู้บริหารท้องถิ่น และประชาชน ร่วมกันรับผิดชอบ ความพร้อม เป็นการกระจายความพร้อม ที่มีอยู่ในส่วนกลางให้กับท้องถิ่น เพื่อสร้างขีดความสามารถให้แก่ท้องถิ่น เป็นการทำให้ท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

2.2.1 การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบของการปกครองตนเอง (local self government)

มีความหมายและความสำคัญในทางการเมืองที่ประชาชนจะได้เข้ามามีส่วนร่วมตามควรของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และเมื่อเห็นค่านี้นี้ก็จะได้มีการอธิบายถึงคำจำกัดความและความหมายดังนี้

ประหยัด หงษ์ทองคำ (2556 : 28) ได้รวบรวมความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่นของ นักวิชาการชาวต่างประเทศไว้ ดังนี้

ฮอลโลเวย์ (Holloway , 1951 : 389) ได้อธิบายว่าการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองตนเองของชุมชนแห่งหนึ่งแห่งใดที่มีองค์การเกิดขึ้น ทำหน้าที่ในเขตพื้นที่ที่กำหนดมีอำนาจในการ บริหารการคลัง มีอำนาจในการตัดสินใจวินิจฉัยตัดสินใจและมีสภาพของท้องถิ่นเป็นองค์การที่สำคัญขององค์การ

คลาร์ก (Clark,1957:1) ได้ให้ความหมายของคำว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง “หน่วย การปกครองที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่ง โดยเฉพาะ และหน่วยงานการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง”

วิท (Wit,1961 : 1-2) ได้ให้ความหมายของคำว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ ท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมด หรือเพียงแต่บางส่วนการบริหารตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจ การปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้วรัฐบาลของท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์การเป็นของตนเองอันเกิดจาก การกระจายอำนาจของรัฐบาลกลาง มีอำนาจในการตัดสินใจ และบริหารภายในท้องถิ่น

ร็อบสัน (Robson,1953 : 574) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่น “การปกครอง ท้องถิ่นเป็นหน่วยงานการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้มีอำนาจปกครองตนเอง (autonomy) มีสิทธิตาม

กฎหมาย (legal rights) และต้องมียกย่องที่จะเป็นในการปกครอง (necessary organization) เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้นๆ”

มอนตากู (Montagu, 1984 : 1) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่าหมายถึงการปกครองซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครองท้องถิ่น มีอำนาจอิสระพร้อมความรับผิดชอบ ซึ่งคนสามารถที่จะใช้ได้โดยปลอดจากการควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยงานการปกครองยังต้องอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศไม่ได้กลายเป็นอิสระใหม่แต่อย่างใด

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2526 : 8) ได้ให้คำจำกัดความว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดมีองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้นองค์การนี้จัดขึ้น และควบคุมโดยรัฐบาลแต่มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเองได้

อุทัย หิรัญโต (2523 : 2) ได้ให้ความหมายของการปกครองท้องถิ่นว่า หมายถึงการปกครองที่รัฐบาลมอบให้ประชาชนในท้องถิ่นหนึ่ง จัดการปกครองและดำเนินการบางอย่างโดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ที่ประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วนทั้งนี้มีความอิสระในการบริหารงานแต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐบาลได้ไม่เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

จากนิยามต่างๆ ข้างต้นผู้วิจัย สามารถแยกแยะหลักการปกครองท้องถิ่นได้ในสาระสำคัญดังนี้

1. การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทย แบ่งเป็นการปกครองกรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเมืองพัทยาตามหลักเหตุผลดังกล่าว

2. การปกครองท้องถิ่นนั้น องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคืออำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอสมควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การอย่างแท้จริงหากมีอำนาจน้อยเกินไป ไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นมีขอบเขตที่แตกต่างออกไปตามลักษณะของความเจริญ และความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ นโยบายของรัฐบาลกลางในการพิจารณา การกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะเหมาะสม

3. องค์การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีประสิทธิภาพตามกฎหมาย (legal rights) ที่ดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

ประเภทแรก องค์การปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่างๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับกับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับ เป็นต้น

ประเภทที่ สอง คือ สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น นั้น

4. เมืองคือการที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์การที่จำเป็นของทั้งสองฝ่ายคือองค์การฝ่ายบริหารและองค์การฝ่ายนิติบัญญัติ เช่นการปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหารและสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติหรือในแบบมหานคร คือกรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติเป็นต้น

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นจากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่รู้ปัญหาและวิธีแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง องค์การปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงาน เพื่อให้เจตนารมณ์และความต้องการของประชาชน และอยู่ในการควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

จากคำจำกัดความ คือการปกครองที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจทางการเมืองบางส่วนให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองตนเอง โดยทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารพัฒนา และให้บริการแก่ประชาชนในเขตพื้นที่ องค์การปกครองท้องถิ่นดังกล่าวมีอำนาจในการกำหนดนโยบายตัดสินใจและดำเนินการกิจการภายใต้การควบคุมกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง

2.2.2 หลักการกระจายอำนาจการปกครอง

สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นจึงสามารถสรุปได้ ดังนี้ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร 2539 : 13)

2.2.2.1 การปกครองท้องถิ่น คือ ฐานรากของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Basic Democracy) เพราะการปกครองท้องถิ่นจะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้กับประชาชนให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณมีความเกี่ยวข้องกับส่วนได้เสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประชาชนในท้องถิ่น

2.2.2.2 การปกครองท้องถิ่นทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้จักการปกครองตนเอง (Self Government) ประชาชนเกิดความสำนึกในสำคัญของท้องถิ่นประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้ถึงปัญหาอุปสรรคและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นของตนเอง

2.2.2.3 การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการกระจายอำนาจ เนื่องจากการกิจของรัฐบาลมีอยู่อย่างกว้างขวางไม่สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง และกิจการบางอย่างเป็นเรื่องเฉพาะท้องถิ่นนั้นๆ

2.2.2.4 การปกครองท้องถิ่นสามารถสนองตอบความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

2.2.2.5 การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต

2.2.2.6 การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทำให้เกิดการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเองทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

จากความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นผู้วิจัยสรุปได้เป็นสองด้านคือ ด้านการเมือง และการบริหาร กล่าวคือ ในด้านการเมืองการปกครองเป็นการปูพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย และการเรียนรู้การปกครองตนเอง ส่วนด้านการบริหารนั้นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล และประชาชนในท้องถิ่นสามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นด้วยตนเองด้วยกลไกทางการบริหารต่างๆ ทั้งในด้านการบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ และการจัดการ

2.2.3 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

ระบบการปกครองท้องถิ่นประกอบด้วย องค์ประกอบ 8 ประการคือ (อุทัย หิรัญโต.2543 : 22)

ประการหนึ่ง สถานะตามกฎหมาย หมายความว่าหากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงว่าประเทศนั้นๆ มีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

ประการที่สอง พื้นที่และระดับมีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการคือ ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน จึงมีเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่ และระดับของหน่วยการปกครองออกเป็นสองระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก และขนาดใหญ่

ประการที่สาม การกระจายอำนาจและหน้าที่ การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

ประการที่สี่ องค์กรณีบุคคล จัดตั้งขึ้นโดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลแห่งชาติ มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนดนโยบายออกกฎหมายข้อบังคับควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น

ประการที่ห้า การเลือกตั้ง สมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน โดยเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง

ประการที่หก อิสระในการปกครองตนเอง สามารถใช้ดุลพินิจของตนเองในการปฏิบัติการในขอบเขตของกฎหมายโดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง และไม่อยู่ในสายบังคับบัญชาของหน่วยงานราชการ

ประการที่เจ็ด งบประมาณของตนเอง มีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตกฎหมายให้อำนาจการจัดเก็บ เพื่อให้ท้องถิ่นมีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญต่อไป

ประการที่แปด การควบคุมดูแลของรัฐ เมื่อได้รับการจัดตั้งขึ้นแล้วยังต้องอยู่ในการกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อประโยชน์และความมั่นคงแห่งรัฐและประชาชนโดยรวม

จากองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นผู้วิจัยสรุปได้ ดังนี้ การปกครองท้องถิ่นกำหนดขึ้นบนพื้นฐานจากทฤษฎีการกระจายอำนาจ และอุดมการณ์ประชาธิปไตย มีขอบเขตที่แน่ชัดมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ที่เน้นการมีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองมีการเลือกตั้ง เมืองค์กรหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเองและประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

อุทัย หิรัญโต (2523 : 22) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นว่าประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ

1. สถานะตามกฎหมาย(legal status) หมายความว่าถ้าประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศ การปกครองท้องถิ่นในประเทศนั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นจัดตั้งโดยกฎหมายขึ้น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นมีนโยบายจะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ (area and level) ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่น มีหลายประการ เช่น ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ เชื้อชาติ และความลึกซึ้งในการปกครองตนเองของประชาชน จึงไม่มีกฎเกณฑ์ที่จะกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 ระดับ คือ หน่วยการปกครองท้องถิ่นขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ สำหรับขนาดของพื้นที่จากการศึกษาขององค์การสหประชาชาติโดยองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) องค์การว่าด้วยการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) องค์การอนามัยโลก (WHO) และสำนักกิจการสังคม (Bureau of social Affair) ให้ความเห็นว่าหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่สามารถให้บริการและบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพได้ควรมีประชากร 50,000 คน แต่ยังมีปัจจัยอื่นที่จะต้องพิจารณาด้วย เช่น ประสิทธิภาพในการบริหาร รายได้และบุคลากร เป็นต้น

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับนโยบายทางการเมือง และการปกครองของรัฐบาลกลางเป็นสำคัญ การปกครองท้องถิ่นที่กำหนดขึ้นบนพื้นฐานทฤษฎีการกระจายอำนาจ และอุดมการณ์ประชาธิปไตย ซึ่งมุ่งเปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองและกิจกรรมการปกครองตนเองในระดับหนึ่ง ซึ่งเห็นได้จากลักษณะสำคัญของการปกครองท้องถิ่นที่เน้นการปกครองตนเอง มีการเลือกตั้ง เมืองค์กรหรือสถาบันที่จำเป็นในการปกครองตนเอง และที่สำคัญก็คือประชาชนในท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างกว้างขวาง (ชวงค์ ฉายะบุตร 2539:17)

นอกจากนี้ คณะกรรมการปรับปรุงระบบบริหาร การปกครองท้องถิ่นโดย นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการดังกล่าวตามคำสั่งที่ 262/2535 เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2535 เพื่อการศึกษาระบบการบริหารการปกครองท้องถิ่นของไทยดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ในทุกรูปแบบหาแนวทางและข้อเสนอในการปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ การคลัง และงบประมาณ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาล หน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกับหน่วยงานการปกครองท้องถิ่น กล่าวถึงองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539:17 - 18)

1. เป็นองค์กรที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและทบวงการเมือง
2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ

3. มีอิสระในการปกครองตนเอง
4. มีเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
5. มีงบประมาณรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
7. มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
8. มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายของท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตของกฎหมายแม่บท
9. มีความสัมพันธ์กับส่วนกลางในฐานะเป็นหน่วยงานระดับรองของรัฐ

2.2.4 ความสำคัญและความจำเป็นในการปกครองท้องถิ่น

วรรณา เจียมศรีพงษ์, กาญจนา เจริญศรี และนกุล บำรุงไทย (2529 : 1) กล่าวถึงการปกครองระดับตำบลว่า ตำบลเป็นท้องถิ่นที่อยู่อาศัยของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นจุดรวมของประชาชนในหมู่บ้านหลายหมู่บ้าน จึงมีความผูกพันใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ซึ่งการพัฒนาการปกครองระดับตำบลได้เริ่มขึ้นตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เมื่อพระองค์โปรดเกล้าฯ ทำการทดลองให้ประชาชนในท้องที่เลือกกำนันผู้ใหญ่บ้านครั้งแรกที่ตำบลบ้านเกาะ อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อปี พ.ศ. 2535 ครั้นทรงเห็นว่าเป็นผลดีต่อทางราชการ จึงโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ ร.ศ.116 (พ.ศ. 2440) ขึ้นซึ่งนับว่าเป็นกฎหมายลักษณะการปกครองท้องที่ฉบับแรกของไทยที่วางระบบเลือกกำนันผู้ใหญ่บ้านไว้เป็นระเบียบแบบแผนแน่นอน ต่อมาพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติลักษณะท้องที่ พ.ศ. 2457 ใช้แทนพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวเพื่อบังคับใช้ทั่วประเทศซึ่งกำหนดให้หลายหมู่บ้านรวมกันขึ้นเป็นหมู่บ้านที่มีผู้ใหญ่บ้านเป็นคนดูแลและหมู่บ้านรวมกันเป็นตำบลมีกำนันเป็นผู้ดูแล กำนันผู้ใหญ่บ้านจะมีภารกิจที่ช่วยเหลือทางราชการในการปกครองท้องที่นั้นๆ ต่อมาได้มีการแก้ไขที่เปลี่ยนแปลง และเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการบริหารและพัฒนาท้องถิ่นของตนมากยิ่งขึ้น ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งการบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

ผลของการทำให้เกิดการปกครองตนเองและการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางของสมาชิกในการพัฒนาชุมชน ย่อมเกิดผลในด้านต่าง ๆ คือ (ลิขิต ชีรเวคิน, 2536 : 32)

ผลทางเศรษฐกิจ

1. การมีส่วนร่วมในโครงสร้างพัฒนาชนบทในแง่การริเริ่มโครงการ จนกระทั่งการสิ้นสุดโครงการนั้น ย่อมมีผลในทางเศรษฐกิจคือ ช่วยให้การใช้จ่ายเพื่อการดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความระมัดระวัง เพราะสมาชิกในชุมชนจะมีความรู้ดีกว่าผลจากการพัฒนาที่เกิดขึ้นจะเป็นประโยชน์ต่อชุมชนของตนเองและทรัพยากรที่มีอยู่นั้นเป็นชุมชนของตนเอง จึงต้องใช้จ่ายอย่างระมัดระวังเพื่อให้เกิดผลอย่างเต็มที่

2. การมีโครงสร้างการปกครองตนเองโดยสมาชิกส่วนใหญ่รู้สึกว่ามีสิทธิและหน้าที่ และมีบทบาทสำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อมก็ตาม จะทำให้เกิดการดำเนินงานและปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการ ซึ่งอยู่ในความสนใจหรือเอาใจใส่ของสมาชิก ย่อมเป็นผลดีในแง่การช่วยเหลือและให้ความดูแลควบคุมโดยมวลสมาชิกเอง มิให้เกิดการฉ้อโกงหรือกระทำการอันผิดระเบียบ กฎ ข้อบังคับ ฯลฯ เป็นการควบคุม การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งเป็นผลทางเศรษฐกิจอีกแห่งหนึ่ง

ผลทางการเมือง

1. ผลทางการเมืองที่เห็นได้ชัด คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นจะเป็นการส่งเสริมรู้สึกว่าการปกครองตนเองนั้นมีผลลัพธ์ประจักษ์ที่เป็นตัวตนมิใช่เฉพาะสิทธิทางการเมืองในลักษณะที่เป็นนามธรรม แต่สามารถเชื่อมโยงนามธรรมออกมาในรูปธรรมคือการวางนโยบายการพัฒนาชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชนตนเอง

2. การมีสิทธิในการริเริ่มโครงการและดำเนินการโครงการจนสิ้นสุดโครงการโดยมีความเป็นอิสระย่อมทำให้เกิดความเชื่อมั่นทางการเมือง ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความรู้สึกเรื่องของการมีส่วนร่วมและการปกครองตนเอง เป็นการเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในลักษณะของการมีส่วนร่วมมากขึ้น

ผลทางสังคมและจิตวิทยา

1. ผลทางสังคมและจิตวิทยา ย่อมเห็นได้จากการที่มีความรู้สึกว่าเป็นเจ้าของท้องถิ่นมีสิทธิมีเสียงและอำนาจที่จะจัดการกับโชคชะตาของท้องถิ่นได้ ทำให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่น ซึ่งสามารถที่จะดูแลตนเอง มีความรู้สึกผูกพันกับท้องถิ่นมากขึ้น และความสนใจในการพัฒนาท้องถิ่นที่ก็จะตามมา

2. การมีสิทธิในการปกครองตนเอง และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทในอันที่จะนำไปสู่การพัฒนาความรู้จักร่วมมือกันในชุมชน การขจัดความขัดแย้งและความเห็นไม่ตรงกันในเรื่องนโยบายการตกลงกันในเรื่องการจัดสรรทรัพยากร การออมชอมและการประนีประนอมในกระบวนการการถกเถียงและตัดสินใจในนโยบายที่เป็นการเสริมสร้างให้ชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีหลักเกณฑ์ในการจัดการเรื่องภายในชุมชน

ผลทางวิชาการ

1. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ตั้งแต่การริเริ่ม การทำแผน ฯลฯ ทำให้เกิดการพยายามที่จะเรียนรู้วิทยาการต่างๆ ในด้านการวางแผน การบริหารโครงการ วิธีการทำงานประมาณ การทำบัญชี วิทยาการในการก่อสร้าง ความรู้ทางวิศวะ สภาวะแวดล้อม ฯลฯ

2. เมื่อกระบวนการพัฒนาชนบทมีความต่อเนื่องและสมาชิกชุมชน มีส่วนร่วมและผลในทางสังคมและจิตวิทยาที่เกิดขึ้น จะทำให้สมาชิกชุมชนคอยสตรับฟังติดตามข่าวสารโดยเฉพาะความรู้ทางวิทยาการ เพราะมีผลโดยตรงและมีความสัมพันธ์กับชีวิตในท้องถิ่นและชีวิตของชุมชน ทำให้เกิดความตื่นตัวและเข้าใจถึงปัญหาและวิทยาการต่าง ๆ

ผลต่อนโยบายระดับชาติ

1. ผลต่อนโยบายพัฒนาระดับชาติ คือ การเกิดการแข่งขันกันระหว่างชุมชนที่ปกครองตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นกับชุมชนอื่น ทำให้มีความพยายามที่จะปรับปรุงแก้ไขความล้าหลังต่าง ๆ การแข่งขันย่อมนำไปสู่การสร้างสรรค์ที่จะเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

2. การรู้จักวางแผนพัฒนาชุมชนในลักษณะการประสานกับแผนระดับอำเภอ จังหวัด และระดับชาติ เท่ากับเป็นหน่วย ๆ หนึ่งที่เปรียบได้กับชิ้นส่วนต่างๆ ของการต่อภาพ (jigsaw - puzzle) ให้ครบรูป

3. การปกครองตนเองและการพัฒนาท้องถิ่นด้วยตนเอง เป็นการช่วยให้การพัฒนาชนบทเป็นไปตามความต้องการและจำเป็นของท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นเป็นผู้ตัดสินใจและดำเนินการ ซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางไปในตัว และเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลางและส่วนภูมิภาคปลอดจากภารกิจชั้นพื้นฐานและสามารถใช้ทรัพยากรในการพัฒนาความรู้ทางวิทยาการ การวางแผนระดับมหภาค และคอยเป็นผู้ให้คำปรึกษา

2.2.5 ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น (local government) มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้หลายความหมายซึ่งส่วนใหญ่จะมีหลักการสำคัญที่คล้ายคลึงกัน ดังต่อไปนี้

ประหยัด หงษ์ทองคำ (2526 : 10 – 11) และ ชูวงศ์ ฉายะบุตร (2539 : 12 – 13) ได้สรุปหลักการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังต่อไปนี้

1. การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านี้อาจมีความแตกต่างกันในด้านเศรษฐกิจ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจัดเป็นกรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยาตามเหตุผลดังกล่าว

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอสมควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต

หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้นจะกลายสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาตามกฎหมายแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

2.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมาย หรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อให้ใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับ สุขาภิบาล เป็นต้น

2.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คืออำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

3. เมืองครุฑที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานคร คือ กรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นฝ่ายบริหารสภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

4. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริงหน่วยการปกครองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารเพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนได้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วนั้นสามารถสรุปได้ว่า เป็นการปกครองของชุมชนเพื่อชุมชน โดยที่มีอำนาจอิสระในการปกครองตนเองอย่างเหมาะสม มีขอบเขตเพื่อตอบสนองความต้องการตามความแตกต่างของแต่ละชุมชน มีงบประมาณ เจ้าหน้าที่ของตนเอง มีอำนาจวินิจฉัยสั่งการเรื่องต่างๆ โดยแบ่งอำนาจการปกครองออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักสำคัญ

ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2535 : 5) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่มีผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่น โดยคนในท้องถิ่นนั้นๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้เป็นไปตามนโยบายของตน

จากคำจำกัดความหรือความหมายของ “การปกครองท้องถิ่น” ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่าการปกครองท้องถิ่น คือ เป็นการปกครองที่ทางรัฐบาลให้อำนาจอย่างมีขอบเขตให้แก่ประชาชนดำเนินการปกครองตนเองโดยมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นทำหน้าที่บริหารจัดการ ซึ่งประชาชนในเขตพื้นที่มอบอำนาจให้การจัดการให้แก่องค์กรเหล่านี้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายตัดสินใจและดำเนินกิจการภายใต้กฎหมายที่กำหนดไว้ โดยอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

ในปัจจุบันรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบัน (พ.ศ. 2540) มี 5 รูปแบบดังนี้ (นันทวัฒน์ บรมานันท์. 2547 : 127 – 163)

1. **องค์การบริหารส่วนจังหวัด** เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นทุกจังหวัด (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร) เพื่อจัดทำกิจการส่วนจังหวัดที่แยกเป็นส่วนหนึ่งต่างหาก จากกิจการอันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีอาณาเขตครอบคลุมทั้งจังหวัดนั้น เป็นนิติบุคคลและเป็นราชการส่วนท้องถิ่น

2. **เทศบาล** ได้มีการจัดตั้งขึ้นทั่วประเทศแต่จะจัดขึ้นเป็นแห่งๆ ไป ดังที่บัญญัติในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 โดยเมื่อรัฐพิจารณาเห็นควรที่จะยกฐานะท้องถิ่นใดขึ้นเป็นเทศบาล ก็ตราพระราชบัญญัติยกฐานะท้องถิ่นนั้นเป็นเทศบาลเป็นแห่งๆ ไป โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลด้วย โดยที่เทศบาลแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

2.1 เทศบาลตำบล มาจากประกาศกระทรวงมหาดไทยที่ยกฐานะเป็นเทศบาลและการเปลี่ยนแปลง สุขภิบาล พ.ศ. 2542 ให้ยกฐานะเป็นเทศบาลทั้งหมด

2.2 เทศบาลเมือง มาจากการประกาศของกระทรวงมหาดไทย โดยมีราษฎรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป มีรายได้เป็นของตนเอง

2.3 เทศบาลนคร มีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คน ขึ้นไป มีรายได้พอควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายเทศบาล โดยจะต้องทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย และจะต้องระบุชื่อและเขตของเทศบาลเอาไว้ด้วย

3. **องค์การบริหารส่วนตำบล** เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เล็กที่สุด และอยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ตั้งโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นราชการส่วนท้องถิ่น โดยประกาศของกระทรวงมหาดไทย ที่ประกาศในพระราชกิจจานุเบกษา จะต้องระบุชื่อและเขต ไว้ในประกาศด้วย

4. **กรุงเทพมหานคร** กรุงเทพมหานครเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 มีฐานะเป็นนิติบุคคล

5. **เมืองพัทยา** เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เป็นนิติบุคคลประกอบด้วยสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยา

โครงสร้างการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย มีจังหวัดละ 1 แห่ง ยกเว้นกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีเขตพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมทั้งจังหวัด จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการสาธารณประโยชน์ในเขตจังหวัดตลอดทั้งช่วยเหลือพัฒนาบูรณาการร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัด มีการจัดโครงสร้างในการบริหารงาน ออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ (ฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด) สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งในท้องถิ่นเรียกว่า “สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด” มาจากทุกอำเภอและกิ่งอำเภอในจังหวัดมารวมกัน ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 9 เพื่อทำหน้าที่ในสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายประจำปี การออกข้อกฎหมายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เช่น การจัดเก็บภาษีน้ำมันและยาสูบ ตรวจสอบควบคุมการบริหารงานของฝ่ายบริหาร เช่น การใช้เงินในโครงการต่างๆ การให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น จำนวนสมาชิกสภาขึ้นอยู่กับการพิจารณาตามทะเบียนราษฎรปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง ดังนี้

1. ในจังหวัดที่มีราษฎรไม่เกิน ห้าแสนคน มีสมาชิกได้ 24 คน
2. จังหวัดที่มีราษฎรเกินห้าแสนคน ไม่เกินหนึ่งล้านคน มีสมาชิกได้ 30 คน
3. จังหวัดที่มีราษฎรเกินหนึ่งล้านคนแต่ไม่เกินหนึ่งล้านห้าแสนคน มีสมาชิกได้ 36 คน
4. จังหวัดที่มีราษฎรเกินหนึ่งล้านห้าแสนคนแต่ไม่เกินสองล้านคน มีสมาชิกได้ 42 คน
5. จังหวัดที่มีราษฎรเกินสองล้านคนขึ้นไป มีสมาชิกได้ 48 คน สมาชิกที่ได้รับเลือก

เข้ามาจะอยู่ในวาระคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 10

2. ฝ่ายบริหาร ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด คือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 35/3 นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขึ้นเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมายได้ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสี่สิบแปดคน ให้แต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสี่คน
2. ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสามสิบหกคนหรือสี่สิบสองคน ให้แต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสามคน
3. ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดยี่สิบสี่คนหรือสามสิบคน ให้แต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ไม่เกินสองคน

นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และที่ปรึกษานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้จำนวนรวมกันไม่เกินห้าคน

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 45 องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย
2. จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามมติคณะรัฐมนตรีกำหนด
3. สนับสนุนสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
4. ประสานให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
5. แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาพตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
6. อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด

พ.ศ. 2498 เฉพาะภายในเขตสภาพตำบล

7. คຸ້ມครอง ດູແລ ແລະ ບຳຮຸກຮັກສາ ທຣັຖາຄຣຣມຊາຕີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
8. จัดทำกิจการใดๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่น ร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

9. จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 17 ภายใต้บังคับมาตรา 16 ให้้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
2. การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
3. การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
5. การคຸ້ມครอง ດູແລ ແລະ ການບຳຮຸກຮັກສາ ປ່າໄມ້ ທີ່ດິນ ທຣັຖາຄຣຣມຊາຕີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ
6. การจัดการศึกษา
7. การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
8. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
9. การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม
10. การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม
11. การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม

12. การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ
13. การจัดการและดูแลสถานียขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ
14. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
15. การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุนและการทำการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่นจากสหการ
16. การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
17. การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง
18. การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี วัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
19. การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ
20. การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ
21. การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร
22. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
23. การจัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด
24. จัดทำการใดอันเป็นอำนาจ และหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่อยู่ในเขตและกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจฯ ประกาศกำหนด
25. สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
26. การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
27. การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส
28. จัดทำกิจกรรมอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
29. กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการการกระจายอำนาจฯ ประกาศกำหนด

2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผล

การติดตามผลเป็นการบริการที่จัดขึ้นเพื่อศึกษาถึงความสำเร็จ ความล้มเหลว ทักษะคติ ข้อคิดเห็น ความต้องการและปัญหาของผู้ที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว (สงวน สุทธิเลิศอรุณ 2530)

การติดตามผลเป็นการติดตามหลังจากที่นักเรียนออกจากโรงเรียนไปแล้ว เพื่อให้ทางโรงเรียนได้ทราบข้อมูลว่า นักเรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้ว ประกอบอาชีพใดหรือทำงานอะไรประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพเพียงใด (วัชร ทรัพย์มี อ่างใน พชรวิรรณ กิจมี, 2539, หน้า 8)

จากความหมายของการติดตามผลดังกล่าว พอสรุปได้ว่า การติดตามผลเป็นวิธีการหรือเครื่องมือที่ใช้สำหรับติดตามผู้ต้องขังที่ได้รับการฝึกวิชาชีพจากเรือนจำและทัณฑสถาน เพื่อให้ทราบข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการนำไปใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพหลังจากพ้นโทษตลอดจนนำข้อมูลต่างๆ นำไปปรับปรุงหลักสูตรการอบรมและฝึกวิชาชีพให้ดียิ่งขึ้น

1) เทคนิคในการติดตามผล

Hollis and Holkis (อ้างถึงในทองเรียน อมรัชกุล และคณะ, 2528, หน้า 274-276) ได้เสนอเทคนิคในการติดตามผลไว้ในหัวข้อใหญ่ๆ 3 เรื่อง เกี่ยวกับการติดต่อ คือการเรียนติดต่อกับบุคคลการติดต่อเป็นการส่วนตัว และการติดต่อกับบุคคลที่รู้จัก ซึ่งการติดต่อแต่ละประเภทมีเทคนิควิธีดังนี้

1. การเขียนติดต่อกับบุคคล

- แบบสอบถามความคิด แบบสอบถามความคิดใช้เพื่อให้ทราบทัศนคติและความรู้สึกต่างๆ ของบุคคลมากกว่าข้อเท็จจริง
- แบบสำรวจ เทคนิคการสำรวจใช้ได้หลายทาง เพื่อเป็นแนวทางในการติดต่อกับบุคคลและแนวทางในการสำรวจหัวข้อเรื่องหรือข้อมูลเฉพาะอย่าง
- จดหมายรูปแบบที่พิมพ์ไว้เรียบร้อยหรือจดหมายส่วนตัว จะช่วยให้การติดต่อเจาะจงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

2. การติดต่อเป็นการส่วนตัว

- การให้คำปรึกษาโดยพื้นฐานแล้วเทคนิคนี้จะให้บริการให้คำปรึกษาแต่ตัวเทคนิคสามารถนำไปใช้ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของบริการติดตามผล เมื่อบุคคล จำเป็นต้องได้รับบริการช่วยเหลือเพิ่มเติมในภายหลัง
- การสัมภาษณ์ช่วยให้ทราบว่าบุคคลใดต้องการเพิ่มเติมหรือไม่ และยังทำให้ได้ข้อมูลจากบุคคลที่ต้องการด้วย
- การสนทนาทางโทรศัพท์ เป็นเทคนิคเพื่อความสะดวกทั้งสองฝ่าย ง่ายในการติดต่อและรวดเร็ว
- การประชุมอย่างไม่เป็นทางการ การประชุมที่เป็นทางการทำให้มีโอกาสเกิดผลที่น่าพอใจได้มาก แต่การช่วยเหลือเพิ่มให้บุคคลอาจให้ได้โดยการอาศัยการประชุมอย่างไม่เป็นทางการได้
- การประชุมกลุ่มและอภิปรายแบบ Forum เทคนิคนี้ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มและทัศนคติที่ดีอาจได้รับสนับสนุนให้เกิดขึ้น บุคคลอาจเห็นคุณค่าที่มีต่อบุคคลของการบริการติดตามผลได้มากขึ้น
- การสังเกตเพื่อจัดบริการเพิ่มเติมให้กับบุคคลได้อย่างถูกต้องมีการใช้เทคนิคประเภทนี้อย่างกว้างขวาง

3. การติดต่อกับบุคคลที่เขารู้จัก

- การประชุมบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง
- การประชุมนายจ้าง
- การเยี่ยมสถาบันการศึกษา
- การตัดข่าวจากหนังสือพิมพ์

2) จุดมุ่งหมายของการติดตามผล

ในเรื่องจุดมุ่งหมายของการติดตามผล ดาวนิง (Downing) (อ้างในทองเรียน อมรัชกุล และคณะ, 2528, หน้า 265-266) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการติดตามทั้งโดยทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะไว้ โดยทั่วไปแล้วจุดมุ่งหมายสูงสุดของบริการติดตามผล คือ การพัฒนาในด้านการปรับตัวของนักเรียนที่ดีขึ้น ประสิทธิภาพเรียนที่ประสบความสำเร็จในอาชีพและความเจริญก้าวหน้าพัฒนาในด้านการศึกษา ส่วนจุดมุ่งหมายเฉพาะซึ่งประกอบกันแล้วจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายสูงสุด ได้แก่

1. สนับสนุนความก้าวหน้าและสถานภาพของนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น ด้านหลักสูตร เนื้อหาวิชาเรียน รวมทั้งกิจกรรมในชั้นเรียน เพื่อจัดการช่วยเหลือให้เหมาะสมกับความต้องการที่จำเป็น
2. ข้อมูลที่จะช่วยนักเรียนในการวางแผนในอนาคตและการตัดสินใจอย่างฉลาดเป็นสิ่งจำเป็น รวมทั้งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโอกาสต่างๆ ทางการศึกษาและความมุ่งหวังทางด้านอาชีพของนักเรียนด้วย
3. เพื่อกำหนดขอบเขตความเหมาะสมในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการเลือกวิชาเรียน หรือในการเลือกกิจกรรมนอกห้องเรียน
4. เพื่อทราบว่าการทำงานพิเศษของนักเรียนมีผลต่อนักเรียนอย่างไรบ้าง
5. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนสภาพและความก้าวหน้าในงานต่างๆ ของนักเรียนที่หลังจากจบแล้ว มีงานทำและรวมถึงนักเรียนที่จบออกไปก่อนที่จะจบการศึกษาจริงๆ จะช่วยให้คำแนะนำแนวทางในการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงแรงจูงใจใฝ่อาชีพของเขาให้ดีขึ้นได้
6. เพื่อทราบว่านักเรียนที่จบไปแล้วประสบความสำเร็จในงานอาชีพและสังคมหลังจากที่ได้รับการฝึกฝนอบรมจากวิทยาลัยไปแล้วมากน้อยเท่าไร ข้อมูลเหล่านี้มีความจำเป็นในการประเมินผลหลักสูตรในอดีตและปัจจุบันเพื่อการปรับปรุงในอนาคตโดย วัชร ทรัพย์มี (2531, หน้า 92) ได้กล่าวเพิ่มเติมว่า ข้อมูลจากการติดตามผลจะทำให้ทราบว่าวิชาใดมีประโยชน์ในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ วิชาใดที่สมควรจะคงไว้ในหลักสูตร ควรจะปรับปรุงการสอนหรือเนื้อหาใด
7. เพื่อทราบข้อมูลที่เป็นจุดอ่อนในด้านต่างๆ ของโปรแกรมทั้งหมดของโรงเรียน
8. เพื่อวิจัยปัญหาต่างๆ และสรุปผลการเปลี่ยนแปลงต่างๆ รวมทั้งข้อเสนอแนะในการจัดบริการต่างๆ ภายในโรงเรียน โดยทั่วไปแล้วปัญหาต่างๆ มีมากมาย การวิจัยปัญหาจึงควรเป็นปัญหาที่มีอิทธิพลก่อให้เกิดผลการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน

ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของวัฒนา พิชราวณิช (2531, หน้า 165) ที่กล่าวว่าจุดมุ่งหมายของการติดตามผลมีไว้เพื่อ

1. หาทางช่วยเหลือผู้ที่ไม่ประสบความสำเร็จจากการบริการที่ผ่านมา
2. จะได้ปรับปรุงการบริการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. จะได้นำผลงานของการแนะแนวไปปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้น
4. รวบรวมข้อมูลเพื่อทำการวิจัยต่อไป
5. ป้องกันปัญหาอันอาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต
6. แนวทางในการพิจารณาหาสาเหตุของการล้มเหลวในการปฏิบัติตนและการปรับตัว
7. ให้เด็กได้รับการต่อเนื่องกัน
8. จะได้ทราบความคิดเห็นของนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้ว เพื่อจะได้จัดสนองความต้องการ

ต้องการของนักเรียนที่ยังอยู่ภายในโรงเรียน

9. ได้ติดตามช่วยเหลือนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้วให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือแผนการที่วางไว้

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2530, หน้า 15) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการติดตามผล ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียน
 2. เพื่อประเมินโปรแกรมการแนะแนวหลักสูตรของโรงเรียน
 3. เพื่อรวบรวมข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับงานอาชีพ ในอันที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงงานแนะแนว และหลักสูตรของโรงเรียน
 4. เพื่อศึกษาพิจารณาความต้องการของชุมชนและสถาบันการศึกษาในระดับสูงขึ้นต่อไป เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้สำหรับทำการวิจัยในด้านงานอาชีพ
 5. เพื่อให้ทราบข้อมูลแก่ฝ่ายแนะแนวในอันที่จะนำมาใช้ประโยชน์ในการควบคุมและจัดโปรแกรมการอบรมต่างๆ เช่น การฝึกอบรมนอกเวลา เป็นต้น
 6. เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับโอกาสต่างๆ ในงานอาชีพ
- จะเห็นได้ว่าการติดตามผลมีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และสร้างให้ผู้เรียนก็มีทัศนคติที่ดี มีความเชื่อมั่นและมีขวัญกำลังใจที่ศึกษาให้สำเร็จและประกอบอาชีพอย่างเชื่อมั่นมากขึ้น

3) วิธีการติดตามผล

ในการติดตามผลจะมีวิธีการติดตามผลที่สามารถทำได้หลายวิธี ควรเลือกใช้ให้เหมาะสมหรืออาจจะใช้หลายวิธีร่วมกันก็จะทำให้ได้ข้อมูลที่ต้องการที่มีความต้องการ และเชื่อถือได้ในเรื่องนี้ ผกา บุญเรือง (2528-, หน้า 160) ได้อธิบายถึงวิธีการติดตามผลที่น่าสนใจ ดังนี้

1. ใช้แบบสอบถามเพื่อการติดตามผล เป็นวิธีที่ง่าย สะดวก ประหยัดเวลาและสามารถติดตามผลได้ทั้งผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียน ผู้เรียนที่ออกจากโรงเรียนไปแล้วและมีผู้เรียนที่ออกจากโรงเรียนกลางคันด้วย ซึ่ง สกิต วงศ์สุวรรณ (2531, หน้า 308) ได้เน้นว่าการใช้แบบสอบถามเป็นที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายและเหมาะสำหรับติดตามผู้เรียนที่สำเร็จออกไปแล้ว

2. ใช้การสัมภาษณ์โดยอาจสอบถามจากผู้เรียนเองผู้ปกครองบิดา มารดา หรือผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิด
3. ใช้การสังเกต โดยศึกษาจากผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนว่าหลังจากให้คำปรึกษาและให้บริการอื่นๆ ไปแล้วผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปบ้างหรือไม่
4. ประชุมศิษย์เก่า โดยอาจตั้งสมาคมศิษย์เก่า หรือนัดประชุมพบปะกับนักเรียนที่จบการศึกษาไปแล้วเป็นครั้งคราว เช่น ในงานวันเกิดของโรงเรียน วันครู หรือวันชุมนุมศิษย์เก่าประจำปี เป็นต้น
5. จัดตั้งคณะกรรมการผู้ปกครองและครูซึ่งอาจจะได้รับช่วยเหลือและความร่วมมือได้กว้างขวางขึ้น

6. ใช้บริการสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2530, หน้า 17) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบการติดตามผลไว้ ดังต่อไปนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อรับผิดชอบโดยตรง
2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการติดตามผลให้ชัดเจนว่าจะติดตามเพื่ออะไร เรื่องใด กลุ่มเป้าหมายในการติดตามคือใคร และจะดำเนินการอย่างไร
3. กำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ว่าจะเลือกใช้เครื่องมือชนิดใดจึงเหมาะสมที่สุดและบรรลุเป้าหมายที่วางไว้
4. ควรมีข้อมูลจากหลายแห่ง และมีจำนวนมากพอสมควร เช่น ควรเลือกเก็บข้อมูลจากนักเรียนปัจจุบันศิษย์เก่า ทั้งที่สำเร็จศึกษา และนักเรียนที่ออกกลางวัน และอาจติดตามจากบุคคลอื่นที่มีส่วนเกี่ยวกับนักเรียน เช่น ผู้ปกครอง คณะครูอาจารย์ และนายจ้าง เป็นต้น
5. ประสานงานหรือขอความร่วมมือจากหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง อาจารย์และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนและนายจ้าง เป็นต้น
6. เสนอผลหรือสรุปผลที่ได้ไปยังบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะครู อาจารย์ คณะกรรมการแนะแนว ครูแนะแนว ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และนักเรียน เป็นต้น

จากองค์ประกอบของการติดตามผลจะเห็นว่าการติดตามจะต้องประกอบด้วย การตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดวัตถุประสงค์วิธีการกลุ่มเป้าหมายที่จะศึกษา การขอความร่วมมือและการสรุปผลที่ได้จากการติดตามผล

4) บุคคลที่ควรติดตามผล

ในการดำเนินการติดตามผลนั้น ควรจะติดตามผลบุคคลที่เป็นประโยชน์ซึ่งจะให้ข้อมูลต่างๆ ได้ตามจุดมุ่งหมายของการติดตามผลที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น อันจะนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงกิจกรรมในการเรียนการสอนต่อไปได้อย่างไม่มีปัญหา สำหรับบุคคลที่ควรจะได้รับ การติดตามซึ่งสรุปว่าควรจะต้องติดตามจากบุคคลต่อไปนี้

1. ผู้เรียนที่อยู่โรงเรียนที่ได้รับการแนะแนว
2. ผู้เรียนที่ต้องคอยให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

3. ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาแล้วไปประกอบอาชีพต่างๆ

4. ผู้เรียนที่ต้องออกกลางคัน

ข้อมูลที่ได้จากบุคคลดังกล่าวจะมีความสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาไปในแง่มุมต่างๆ กันแต่ในที่นี้จะมุ่งเน้นประเด็นติดตามผลสำเร็จการศึกษา ไปแล้วและไปประกอบอาชีพต่างๆ เนื่องจากในแต่ละปีการศึกษาจะมีผู้สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นจำนวนมากซึ่ง วีระวัฒน์ พูลทวี (อ้างใน เรไร ธาราวิจิตรกุล, 2536, หน้า 15) ได้เปรียบผู้สำเร็จการศึกษาว่าเสมือนกระเจกเงาสะท้อนให้เห็นผลของหลักสูตรวิธีการทราบถึงข้อมูลต่างๆ เหล่านั้น เพื่อนำมาวิจัยเพื่อหาวิธีปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

หลังจากสำเร็จการศึกษา ผู้สำเร็จการศึกษาบางคนก็หางานทำได้ บางคนก็ยังหางานทำไม่ได้ ซึ่งการติดตามผลสำเร็จการศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ จะทำให้ได้รับประโยชน์หลายประการ (ประทุม แป้นสุวรรณ, หน้า 260-262)

1. ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถปรับตัวอย่างสังคมภายนอกเป็นอย่างไรบ้างในการประกอบอาชีพ เพื่อหาทางช่วยเหลือผู้สำเร็จการศึกษาที่กำลังมีปัญหา

2. เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ปัญหาของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านการปรับตัวต่อการประกอบอาชีพ ว่ามีวิธีการแก้ปัญหาอย่างไรและได้ผลเพียงไร

3. รวบรวมข้อมูลประสบการณ์ที่ได้จากการดำรงชีวิตในสังคม

4. เพื่อรวบรวมลักษณะของงานที่ประกอบอาชีพ

ประโยชน์ที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวนี้ จะมีคุณค่าอย่างสูงสำหรับผู้บริหารการศึกษา และผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาประการหนึ่งนั้น คือ การวางแผนจัดเตรียมและสร้างคนที่มีคุณภาพออกมารับใช้สังคม ซึ่งข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษาจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเตรียมและสร้างคนได้ตามสภาพความต้องการที่เป็นจริงของสังคม

5) วิธีการดำเนินงานในการติดตามผลผู้สำเร็จจากการศึกษา

เพื่อการดำเนินงานในการติดตามผลประเภทนี้ เกิดความเรียบร้อยและเป็นผลดี วีระวัฒน์ พูลทวี (อ้างใน เรไร ธาราวิจิตรกุล, 2536, หน้า 16) ได้เสนอแนวทาง ดังนี้

1. สสำรวจว่าผู้สำเร็จการศึกษาออกไปทำงานที่ไหนบ้าง

2. ศึกษาแนวโน้มของงานอาชีพในปัจจุบัน

3. เชิญผู้สำเร็จการศึกษามาโรงเรียนเป็นครั้งคราวเพื่อการอภิปราย

4. สัมภาษณ์ศิษย์เก่าที่ต้องการติดตามผลโดยตรง หรือสัมภาษณ์จากบุคคลที่รู้จักศิษย์เก่า

5. ศึกษาผลการเรียนของผู้เรียนที่สัมพันธ์กับการจัดสายการเรียน การจัดชั้นหรือกลุ่มผู้เรียน ตลอดจนการประกอบอาชีพของผู้เรียน

6. ออกแบบสอบถามให้กรอก

6) องค์ประกอบที่สำคัญในการติดตามผล

1. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานติดตามผลซึ่งคณะกรรมการชุดนี้จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบบริการติดตามผลโดยตรง
 2. กำหนดวัตถุประสงค์ของการติดตามผลให้ชัดเจนว่า จะติดตามเพื่ออะไรเรื่องใดกลุ่มเป้าหมายในการติดตามผลคือใครและจะดำเนินการอย่างไร
 3. กำหนดวิธีการและเครื่องมือที่จะใช้ในการติดตามผลว่า ควรจะเลือกใช้เครื่องชนิดใดจึงจะเหมาะสมที่สุด และบรรลุสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้
 4. ควรมีข้อมูลจากหลายแหล่งและมีจำนวนมากพอสมควร เช่น ควรเก็บข้อมูลจากนักเรียนปัจจุบัน ศิษย์เก่า ทั้งที่สำเร็จการศึกษาและนักเรียนที่ออกกลางคัน และอาจติดตามจากบุคลากรอื่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน เช่น ผู้ปกครอง คณะครูอาจารย์ และนายจ้าง เป็นต้น
 5. ควรประสานงานหรือขอความร่วมมือหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น บิดา มารดาหรือผู้ปกครอง อาจารย์และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียน และนายจ้าง เป็นต้น
 6. เสนอผลหรือสรุปผลที่ได้ไปยังบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะครูอาจารย์ คณะกรรมการแนะแนว ครูแนะแนว ผู้บริหาร บิดามารดา หรือผู้ปกครอง และนักเรียน เป็นต้น
- สรุปได้ว่าการจัดบริการติดตามผลในสถานศึกษาเป็นการมุ่งที่จะค้นคว้าศึกษาหาข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์หาแนวทางในการจัดดำเนินการเรียนการสอนให้เกิดผลสำเร็จซึ่งผลสำเร็จของสถานศึกษาพิสูจน์ได้จากการดำเนินการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ผลผลิต คือ ผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณภาพ

7) ประโยชน์ของการติดตามผล

มัลลิกา เกาพิจิตร (อ้างใน สงวน สุทธิเลิศกุล, 2530, หน้า 17) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการติดตามผลไว้ดังต่อไปนี้

1. ใช้เป็นข้อมูลในการแก้ปรับปรุงหลักสูตร
2. ใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงโครงการแนะแนว
3. ใช้เป็นข้อมูลในการติดตามผลตามนักเรียนเป็นรายบุคคล และกลุ่มที่ได้รับคัดเลือกแล้ว
4. ใช้เป็นข้อมูลในการให้ข้อเสนอแนะแก่นักเรียน
5. ใช้เป็นข้อมูลสำหรับครูอาจารย์ ในการจัดประสบการณ์ให้แก่แก่นักเรียนซึ่งจะมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของนักเรียน
6. ทำให้ทราบความต้องการที่แท้จริงของนักเรียน และความจำเป็นก่อน-หลัง ที่นักเรียนสมควรได้รับความช่วยเหลือ

ดังนั้นสรุปได้ว่า การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาจะให้ประโยชน์แก่โรงเรียนโดยตรงกล่าวคือโรงเรียนสามารถนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้รับทราบไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้นประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการพัฒนาจิตใจและสุขภาพผู้รับการประเมิน

2.4 บริบทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552 มีโครงสร้างการบริหารประกอบด้วยฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 42 คน ที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ถือตามเกณฑ์จำนวนราษฎรแต่ละจังหวัด ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 มาตรา 10 และฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัด คือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนทั้งจังหวัด มีวาระดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้ง โดยนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย จำนวน 3 คน ตามเกณฑ์กฎหมายกำหนด และแต่งตั้งที่ปรึกษาและเลขานุการรวมกันได้ไม่เกิน 5 คน โดยมีข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดรองจากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบายและอำนาจหน้าที่อื่นตามที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบหมาย

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดขอนแก่นทั้งหมด เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ แบ่งการปกครองออกเป็น 26 อำเภอ 198 ตำบล 2,139 หมู่บ้าน 389 ชุมชน ประชากรเดือนตุลาคม พ.ศ.2563 ประมาณ 1,802,872 คน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 6 แห่ง เทศบาลตำบล 77 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 140 แห่ง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 42 คน โครงสร้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และแก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2552 และพระราชกฤษฎีการะเบียบข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2541 และหนังสือสำนักงาน ก.จ. ที่ มท 0809.2/ว 124 ลงวันที่ 29 กันยายน 2563 เรื่อง ประกาศ ก.จ. เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ วิธีการบริหารและการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการอันเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2563 ปัจจุบันมีการจัดตั้งส่วนราชการภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ออกเป็น 10 ส่วนราชการ 1 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ กองคลัง สำนักช่าง สำนักการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม กองการเจ้าหน้าที่ กองกิจการขนส่ง กองพัสดุและทรัพย์สิน กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และหน่วยตรวจสอบภายใน โรงเรียนถ่ายโอนมาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 20 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเมืองพลพิทยาคม อำเภอพล โรงเรียนบ้านคูขาด (สถิตย์อุปถัมภ์) อำเภอพล โรงเรียนบ้านหนองเสี้ยว อำเภอหนองสองห้อง

โรงเรียนแท่นศิลาทิพย์ศึกษา อำเภอนบพท โรงเรียนศรีเสมาวิทยาเสริม อำเภอบ้านฝาง โรงเรียนพิศาล
บุญณวิทยา อำเภอมืองขอนแก่น โรงเรียนข้าสูงพิทยาคม อำเภอข้าสูง โรงเรียนพระธาตุขามแก่นพิทยาลัย
อำเภอน้ำพอง โรงเรียนหนองโนประชาสรรค์อำเภอกะนวน โรงเรียนพุดพิทยาคม อำเภออุบลรัตน์ โรงเรียน
โคกสูงประชาสรรค์ อำเภอน้ำพอง โรงเรียนโนนทันวิทยายน อำเภอชุมแพ โรงเรียนสีชมพูศึกษา อำเภอสีชมพู
โรงเรียนมัธยมหนองเขียด อำเภอชุมแพ โรงเรียนโนนโพธิ์ศรีวิทยาคม อำเภอข้าสูง โรงเรียนพระยืนวิทยาคาร
อำเภอพระยืน โรงเรียนชัยสมบุญพิทยาลัย อำเภอโคกโพธิ์ไชย โรงเรียนเปรมติณสูลานนท์ อำเภอน้ำพอง
โรงเรียนนาจวิทยาสรรค์ อำเภอเขาสวนกวาง และโรงเรียนบ้านบะเค อำเภอแวงใหญ่

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การติดตามและประเมินผลโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดขอนแก่นผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

อนุก บัญญากวิน (2546) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง องค์การบริหารส่วนจังหวัดในความคิดเห็นของสมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณี อบต. ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
ความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดในพื้นที่จังหวัด
เพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 117 แห่ง ใน
11 อำเภอ รวมทั้งสิ้น 355 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard
Deviation) t-test, f-test, One Way Anova และ Pearson Product Moment Correlation โดยมี ค่า
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า

กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดอยู่ ในระดับมาก มีความคิดเห็นต่อ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดในด้านการเมืองและการบริหารงานทั่วไปอยู่ระดับน้อย ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น
ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีผลต่อความ
คิดเห็น ส่วนเพศและอายุไม่มีผลต่อความคิดเห็น

วันพิณ ยศบันเทิง (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา
หมู่บ้านจัดการสุขภาพ หมู่ 3 บ้านแม่ระมาด ตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อการศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมและแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหมู่บ้าน
จัดการสุขภาพ หมู่ 3 ตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย
โดยแบ่งตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้เป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหมู่บ้านจัดการสุขภาพ หมู่ 3 ตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

วิธีที่ 1 การใช้แบบสอบถาม ผู้ให้ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ได้แก่ ตัวแทนครัวเรือนหมู่ 3 ตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก จำนวน 107 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วิธีที่ 2 การสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลคือคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้านและแกนนำชุมชน จำนวน 20 คน เทคนิคที่ใช้ในศึกษาวิจัยคือ การสนทนากลุ่มกลุ่มย่อยเพื่อทำการรับรองผลที่ได้จากการสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหมู่บ้านจัดการสุขภาพ หมู่ 3 ตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ผู้ให้ข้อมูลในขั้นตอนนี้ คณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและตัวแทนแกนนำกลุ่มต่างๆ จำนวน 37 คน เทคนิคที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ การวิเคราะห์หลังการปฏิบัติ AFTER ACTION REVIEW (AAR) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาหมู่บ้านจัดการสุขภาพ หมู่ 3 ตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก ในภาพรวมอยู่ในระดับการดำเนินงาน น้อย แต่เมื่อพิจารณารายมิติพบว่า มิติที่อยู่ในระดับการดำเนินงานน้อย คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่จะทำและวิธีการทำ (มิติการวางแผน) เนื่องจากที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ของรัฐจะเป็นผู้คิดให้ ชุมชนจะเป็นผู้ปฏิบัติตามคำสั่ง สำหรับการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์ตามความจำเป็นขั้นพื้นฐาน

นงลักษณ์ จันดาเสน (2550) แนวทางการบริหารจัดการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ประจำปีงบประมาณ 2550 วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหาร ปัญหาและข้อเสนอแนะของการจัดเก็บภาษีขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังชิ้น ประจำปีงบประมาณ 2550

ประชากรศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ พนักงานส่วนตำบล เจ้าหน้าที่ จำนวน 7 ตำบล 105 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 30-35 ปี สมรสแล้ว การศึกษาระดับปริญญาตรีมีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีรายได้ระหว่าง 6,001-10,000 บาทต่อเดือน และประชาชนจำนวน 7 ตำบล 105 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 46-50 ปี สมรสแล้ว อาชีพเกษตรกร ระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (Mean หรือ X) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.)

ผลการศึกษาพบว่า

ในส่วน of พนักงานเจ้าหน้าที่ คือ ความถูกต้อง ความครบถ้วน การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ชำระภาษี และความเป็นธรรมในการจัดเก็บภาษี ซึ่งจะมีผลต่อความพึงพอใจของประชาชนผู้มาขอรับบริการจากองค์การ

บริหารส่วนตำบล นอกจากนี้ยังพบว่าพนักงานเจ้าหน้าที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน และไม่มีปัญหาในการดำเนินงาน อีกทั้งยังให้ข้อเสนอแนะว่าควรสรรหาเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานเพิ่ม สนับสนุนการพัฒนาทักษะความสามารถของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น และจัดหาเครื่องมืออุปกรณ์สำหรับการปฏิบัติงานให้เพียงพออีกด้วย

นันทุภา สุขหา (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการประสานงานของคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอ จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการประสานงานของคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับ อำเภอจังหวัดขอนแก่น

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ คณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอจังหวัดขอนแก่น ทุกอำเภอ ในจังหวัดขอนแก่น โดยผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 136 คน ตรวจสอบความตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ และตรวจสอบความเที่ยงได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของ ครอนบาช 0.98 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 10 เมษายน 2550 ถึงวันที่ 10 พฤษภาคม 2550 นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรม SPSS for Windows แจกแจงข้อมูลด้วยค่า สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างระดับการศึกษาส่วนมากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าร้อยละ 62.50 ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 21-30 ปี ร้อยละ 43.40 และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในฐานะคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอจังหวัดขอนแก่น 1-10 ปีร้อยละ 58.10 การประสานงานแบบเป็นทางการของคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.85$, $SD=0.58$) ส่วนการประสานงานแบบไม่เป็นทางการของคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{x} = 3.70$, $SD = 0.59$) คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา ระยะเวลา การปฏิบัติงานและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอ จังหวัดขอนแก่น ไม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประสานงานของคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอจังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = 0.060$ p-value = 0.485, $r = -0.099$ p-value 0.252, $r = 0.054$ p-value 0.535) ส่วนการประสานงานแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับแนวทางการพัฒนาการประสานงานของคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอจังหวัดขอนแก่น

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุนองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ในครั้งนี้ได้กำหนดหัวข้อและระเบียบการติดตามและประเมินผล ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล
- 3.3 การเลือกพื้นที่ดำเนินการ
- 3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามประเมินผล
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.8 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.9 การนำเสนอ

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) คือ ประชากรทั่วไปในพื้นที่ที่มาใช้บริการหรือเป็นผู้ได้รับประโยชน์ของการดำเนินงานตามโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กำหนดโครงการทั้งหมด 69 โครงการ ได้รับคิเงินจำนวน 138 ชุด โดยการสุ่มแบบไม่จำเพาะเจาะจง ไม่เลือกเพศหรือวัย

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sampling) คือ ประชากรผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุนที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยใช้การสุ่มแบบจำเพาะเจาะจง เฉพาะเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบโครงการ

3.2 ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

1. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น
2. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยติดตามประเมินผลตามที่เห็นสมควร
3. รวบรวมโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564
4. จัดทำแบบสอบถามเพื่อติดตามและประเมินผล
5. ลงพื้นที่แจกแบบสอบถามให้ส่วนราชการอื่นที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

6. คณะทำงานและผู้ช่วยเก็บแบบสอบถามคืนให้ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เพื่อรวบรวมไว้ทำการสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ

7. กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ คัดแยกแบบสอบถามที่ได้รับคืนและทำการลงรหัสข้อมูลประเมินผลโดยใช้โปรแกรมประมวลผลทางคอมพิวเตอร์

8. เสนอรายงานผลการติดตามและประเมินผลให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้ทราบ

3.3 การเลือกพื้นที่ดำเนินการ

ส่วนราชการอื่นในจังหวัดขอนแก่นที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบบปลายปิดและปลายเปิด เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นต่างๆ ได้

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เจ้าหน้าที่ออกเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยการแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างตามแบบสอบถามที่กำหนดไว้ให้กับผู้เข้าร่วมโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุนองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีสนับสนุนส่วนราชการอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 แบบสอบถามแบบมีโครงสร้างปลายปิดและปลายเปิดและเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนหลังเสร็จสิ้นโครงการในส่วนของคำถามปลายเปิดจะได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ข้อคิดเห็นต่างๆ ของผู้เข้าร่วมโครงการโดยละเอียด

3.6 ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – เดือนกันยายน พ.ศ.2564

3.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ SPSS For Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปใช้สถิติแบบแจกแจงความถี่และร้อยละ ส่วนข้อมูลประเด็นคำถามจากแบบสอบถามใช้ในการวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในส่วนคำถามแบบปลายปิดจะจัดเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงลึก การแปลความหมายของข้อมูลพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) โดยแบ่งคะแนนเฉลี่ยเป็น 5 ระดับ สเกลคำถามมี 5 ระดับ ดังนี้ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) น้อยที่สุด (1) เพื่อแปลผลซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ (จากศิริวรรณ เสรีรัตน์ :,2541: ก : 169)

$$\begin{aligned}\text{ขนาดชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ \text{ขนาดชั้น} &= \frac{5 - 1}{5} = 0.80\end{aligned}$$

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	แปลผล
1.00 – 1.80	น้อยที่สุด
1.81 – 2.60	น้อย
2.61– 3.40	ปานกลาง
3.41. – 4.20	มาก
4.21 - 5.00	มากที่สุด

3.8 การนำเสนอ

จัดทำรายงานผลการติดตามและประเมินผลในรูปแบบของความถี่ร้อยละในเชิงพรรณนา ในบทที่ 4 ในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่ และแสดงรายละเอียดในประเด็นคำตอบต่างๆ ได้จากแบบสอบถามของ ประชากร ค่าสถิติที่ใช้จะเป็น ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และสรุปผลการติดตามในภาพรวม จะแสดงอยู่ในบทที่ 5 แล้วรวบรวมเป็นรูปเล่ม รายงานผู้บริหาร และลงใน Website ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชน และผู้สนใจทราบต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การติดตามและประเมินผลโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุนองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ โดยแบ่งผลการติดตามและประเมินผลออกเป็น 2 กลุ่ม โดยจะทำการติดตามและประเมินผลให้ครบทุกมิติ ใช้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์และนำเสนอรายงานการติดตามและประเมินผลตามการบรรยายประกอบตารางดังต่อไปนี้

4.1 กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน (เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการเป็นผู้ให้ข้อมูล)

4.2 กลุ่มประชาชนทั่วไปที่รับบริการหรือได้รับประโยชน์จากโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุน

4.1 กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน (เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการเป็นผู้ให้ข้อมูล)

ข้อมูลมีทั้ง 15 ข้อ สามารถตอบคำถามตามความเป็นจริง และแสดงความคิดเห็นได้ตามอิสระ ดังนี้

1. ผู้ตอบคำถามเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนี้ในฐานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานของโครงการ	0	0
บุคลากรในหน่วยงาน	42	100
ผู้บริหารหน่วยงาน	0	0
อื่นๆ	0	0
รวม	42	100
2. ประเภทของหน่วยงานของท่านที่รับเงินอุดหนุน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
หน่วยงานราชการ	42	100
รัฐวิสาหกิจ	0	0
องค์กรมหาชน	0	0
เอกชน	0	0
อื่นๆ	0	0
รวม	42	100

3. หน่วยงานของท่านได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามแนวยุทธศาสตร์ของจังหวัดขอนแก่นไว้	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ได้จัดทำ	42	100
ไม่ได้จัดทำ	0	0
รวม	42	100
4. โครงการนี้มีในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของหน่วยงานท่านหรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
มีในแผนยุทธศาสตร์	42	100
ไม่มีในแผนยุทธศาสตร์	0	0
รวม	42	100
5. โครงการนี้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดขอนแก่นหรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
สอดคล้องกับยุทธศาสตร์	42	100
ไม่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์	0	0
รวม	42	100
6. หน่วยงานท่านขอรับการสนับสนุนเงินงบประมาณดำเนินการตามโครงการนี้ จากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นแล้ว ได้ขอรับการสนับสนุนเงินงบประมาณจากหน่วยงานอื่นมาสมทบด้วยหรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ขอ	10	23.81
ไม่ขอ	32	76.19
รวม	42	100
7. การดำเนินงานตามโครงการนี้ ท่านได้ดำเนินการจัดหาพัสดุตามระเบียบฯ หรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ได้ดำเนินการจัดหาพัสดุตามระเบียบฯ	42	100
ไม่ได้ดำเนินการจัดหาพัสดุตามระเบียบฯ	0	0
รวม	42	100

8. การดำเนินงานตามโครงการนี้ ท่านได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย แยกรายละเอียดต่างๆ ไว้อย่างชัดเจนครบถ้วนเพื่อ การตรวจสอบ หลักฐานต่าง ๆ ไว้หรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	42	100
ไม่ได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	0	0
รวม	42	100
9. ผลการดำเนินโครงการนี้เสร็จสมบูรณ์ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ ของโครงการหรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เสร็จสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์โครงการฯ	42	100
ไม่เสร็จสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์โครงการฯ	0	0
รวม	42	100
10. จำนวนงบประมาณที่ได้รับจาก อบจ.ขอนแก่น ที่ใช้ในการดำเนิน โครงการนี้ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของ โครงการเพียงพอ กับ ค่าใช้จ่ายที่ประเมินไว้ตามโครงการที่เสนอของงบประมาณนี้หรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เพียงพอ ใช้งบประมาณ	42	100
ไม่เพียงพอและขาดงบประมาณอีก	0	0
งบประมาณเหลือจ่าย	0	0
รวม	42	100
11. งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจัดสรร จาก อบจ.ขอนแก่น ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายใน โครงการนี้ตามที่ประเมินค่าใช้จ่ายไว้ หน่วยงานของท่าน ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ อีกหรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ไม่ขอ งบประมาณจากหน่วยงานอื่น	42	100
ขอ งบประมาณจากหน่วยงานอื่น	0	0
รวม	42	100

12. ในกรณี งบประมาณที่ได้รับการอุดหนุนจาก อบจ.ขอนแก่น ของโครงการนี้ เหลือจ่าย หน่วยงานท่านได้ทำการส่งคืนจำนวน งบประมาณที่เหลือจ่ายให้กับ อบจ.ขอนแก่น หรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ส่งคืน	2	4.76
ไม่ได้ส่งคืน เพราะงบประมาณไม่เหลือจ่าย	40	95.24
รวม	42	100
13. เมื่อดำเนินงานตามโครงการนี้แล้วเสร็จหน่วยงานของท่าน ได้จัดส่งรายงานผลการดำเนินงานให้ อบจ. ขอนแก่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ได้ รายงานผลส่ง อบจ.ขอนแก่น	42	100
ไม่ได้ รายงานผลส่ง อบจ.ขอนแก่น	0	0
รวม	42	100
14. ท่านคิดว่าโครงการนี้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ นี้หรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
บรรลุ ตามวัตถุประสงค์	42	100
ไม่บรรลุ ตามวัตถุประสงค์	0	0
รวม	42	100
15. เพราะเหตุใด หน่วยงานของท่านจึงขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จาก อบจ.ขอนแก่น	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ตอบ	20	47.62
ไม่ตอบ	22	52.38
รวม	42	100

จากตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน (เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการเป็นผู้ให้ข้อมูล) การใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ ดังนี้

1. ผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีส่วนเกี่ยวข้องนี้ในฐานะ เป็นบุคลากรในหน่วยงาน มากที่สุด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 98.18
2. ประเภทหน่วยงานของที่รับเงินอุดหนุน ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานราชการในจังหวัดขอนแก่น มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100
3. หน่วยงานได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามตามแนวยุทธศาสตร์ของจังหวัดขอนแก่น ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ มากที่สุด จำนวน 42 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100

4. โครงการมีในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของหน่วยงาน มีในแผน มากที่สุด จำนวน 42 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100

5. โครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดขอนแก่น มากที่สุด จำนวน 42 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100

6. หน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการตามโครงการ จาก อบจ.ขอนแก่น แล้ว ได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ มาสมทบ ส่วนใหญ่ไม่ขอรับการสนับสนุน จำนวน 32 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 76.19 และหน่วยงานที่ขอสนับสนุน จำนวน 10 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 23.81

7. การดำเนินงานตามโครงการทุกหน่วยงานได้ดำเนินการจัดหาพัสดุตามระเบียบฯ มีจำนวน 42 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100

8. การดำเนินงานตามโครงการได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย แยกรายละเอียดต่างๆ ไว้ อย่างชัดเจนครบถ้วนเพื่อการตรวจสอบหลักฐานต่างๆ ไว้ หน่วยงานที่ได้จัดทำมีจำนวน 42 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100

9. ผลการดำเนินโครงการเสร็จสมบูรณ์ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีจำนวน 42 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100

10. จำนวนงบประมาณที่ได้รับจาก อบจ.ขอนแก่น ที่ใช้ในการดำเนินโครงการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการเพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่ประเมินไว้ตามโครงการที่เสนอของงบประมาณ มีจำนวน 42 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100

11. ในกรณีงบประมาณได้รับการสนับสนุนจัดสรร จาก อบจ.ขอนแก่น ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในโครงการตามที่ประเมินค่าใช้จ่ายไว้ หน่วยงานที่ไม่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ หน่วยงานที่ขอมีจำนวน 42 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100

12. งบประมาณได้รับการอุดหนุนจาก อบจ.ขอนแก่น โครงการมีเงินเหลือจ่ายหน่วยงานได้ทำการส่งคืนจำนวนงบประมาณที่เหลือจ่ายให้กับอบจ.ขอนแก่น หน่วยงานคืนเงินเหลือจ่าย ส่งคืน อบจ.ขอนแก่น มีจำนวน 2 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 4.76 หน่วยงานที่ไม่มีเงินเหลือจ่ายจำนวน 40 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 95.24

13. เมื่อดำเนินงานตามโครงการนี้แล้วเสร็จหน่วยงานได้จัดส่งรายงานผลการดำเนินงานให้ อบจ.ขอนแก่น มีหน่วยงานที่รายงานผลการดำเนินงาน จำนวน 42 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100

14. โครงการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ มีจำนวน 42 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100

15. เพราะเหตุใดหน่วยงานจึงขอรับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบจ.ขอนแก่น มีส่วนมากที่ขอรับการสนับสนุน ตอบมีจำนวน 20 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 47.62 และไม่ตอบมีจำนวน 22 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 52.38

4.2 กลุ่มประชาชนทั่วไปที่ให้บริการหรือได้รับประโยชน์จากโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุน

สรุปผลข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประชาชนทั่วไปที่ให้บริการหรือได้รับประโยชน์จากโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุน ข้อมูลปรากฏดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 1

1. เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ชาย	52	37.68
หญิง	86	62.32
รวม	138	100
2. อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
10-20 ปี	28	20.29
21-30 ปี	15	10.87
31-40 ปี	37	26.81
41-50 ปี	29	21.01
51-60 ปี	24	17.39
61 ปี ขึ้นไป	5	3.62
รวม	138	100
3. สถานะปัจจุบัน	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ประชาชน	105	76.09
เจ้าหน้าที่/พนักงานของรัฐ	4	2.9
นักเรียน/นักศึกษา	26	18.84
อื่นๆ ระบุ	3	2.17
รวม	138	100

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.32 และเป็นเพศชายร้อยละ 37.68

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถาม มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.81 รองลงมา ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี อายุระหว่าง 10 – 20 ปี อายุระหว่าง 51 – 60 ปี

อายุระหว่าง 21 – 30 ปี และอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.01 ร้อยละ 20.29 ร้อยละ 17.39 ร้อยละ 10.87 และร้อยละ 3.62 ตามลำดับ

สถานะปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นประชาชนทั่วไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.09 รองลงมา ได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา เจ้าหน้าที่/พนักงานของรัฐ และอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 18.84 ร้อยละ 2.90 และร้อยละ 2.17 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการ (ระดับการมีส่วนร่วม)

ตารางที่ 2

หัวข้อ	ระดับความพึงพอใจ (จำนวนคน)							
	มากที่สุด	มาก	พอใช้	น้อย	น้อยที่สุด	SD	ค่าเฉลี่ย	ระดับ
1. โครงการนี้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม	129 (93.48)	9 (6.52)	- (0.00)	- (0.00)	- (0.00)	0.247	4.93	มากที่สุด
2. โครงการนี้มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับรู้ข้อมูลของโครงการ/กิจกรรม	71 (51.45)	67 (48.55)	- (0.00)	- (0.00)	- (0.00)	0.500	4.51	มากที่สุด
3. ท่าน มีโอกาสแสดงความคิดเห็นในโครงการ/กิจกรรม	86 (62.32)	45 (32.61)	7 (5.07)	- (0.00)	- (0.00)	0.588	4.57	มากที่สุด
4. โครงการนี้มีการรายงานผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมให้ประชาชนทราบ	102 (73.91)	28 (20.29)	8 (5.80)	- (0.00)	- (0.00)	0.577	4.68	มากที่สุด
5. การเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	105 (76.09)	29 (21.01)	4 (2.90)	- (0.00)	- (0.00)	0.504	4.73	มากที่สุด
6. โครงการนี้ตรงกับความต้องการของประชาชน	107 (77.54)	26 (18.84)	5 (3.62)	- (0.00)	- (0.00)	0.515	4.74	มากที่สุด
7. ผลการดำเนินโครงการ/กิจกรรมนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น	106 (76.81)	30 (21.74)	2 (1.45)	- (0.00)	- (0.00)	0.463	4.75	มากที่สุด
8. ท่านได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม	111 (80.43)	24 (17.39)	3 (2.17)	- (0.00)	- (0.00)	0.462	4.78	มากที่สุด
รวม						0.51	4.71	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการ (ระดับการมีส่วนร่วม) การใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.51) หรือคิดเป็นร้อยละ 94.20 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 5 อันดับ พบว่า อันดับแรก โครงการนี้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.93$, S.D. = 0.25) อันดับที่ 2 ท่านได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.46) อันดับที่ 3 ผลการดำเนินโครงการกิจกรรมนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.75$, S.D. = 0.46) อันดับที่ 4 โครงการนี้ตรงกับความต้องการของประชาชน ($\bar{x} = 4.74$, S.D. = 0.52) และอันดับที่ 5 การเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.50)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะและอื่นๆ

ตารางที่ 3

1. ท่านเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนี้ในฐานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ผู้มาใช้บริการของโครงการนี้	46	33.33
ประชาชนในพื้นที่ตั้งของโครงการนี้	81	58.70
ผู้ได้รับการบริการจากโครงการนี้	4	2.90
ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเลย	0	0.00
อื่นๆ ระบุ	7	5.07
รวม	138	100
2. โครงการนี้เป็นหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานใด	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
อบต.	0	0
เทศบาล	11	7.97
หน่วยงานส่วนภูมิภาค/ส่วนกลาง	16	11.59
ที่ทำการปกครองอำเภอ	69	50
อื่นๆ ระบุ...	42	30.43
รวม	138	100

3. โครงการนี้ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานใดบ้าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
อบต.	0	0.00
เทศบาล	2	1.45
หน่วยงานส่วนภูมิภาค/ส่วนกลาง	20	14.49
อบจ.ขอนแก่น	113	81.88
อื่นๆ ระบุ	3	2.17
รวม	138	100
4. ท่านคิดว่า อบจ.ขอนแก่น ควรจะสนับสนุน งบประมาณในการดำเนินงานโครงการในลักษณะนี้ต่อไปอีกหรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ควร สนับสนุนงบประมาณ	138	100.00
ไม่ควร สนับสนุนงบประมาณ	0	0.00
รวม	138	100
5. โครงการนี้สามารถ ช่วยแก้ปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนที่ตั้งของโครงการนี้ได้หรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
ช่วย แก้ปัญหาได้	138	100.00
ไม่ได้ ช่วยแก้ปัญหา	0	0.00
รวม	138	100
6. โครงการนี้ คัดค้าน งบประมาณ ที่ใช้ในการดำเนินโครงการหรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
คัดค้าน	138	100.00
ไม่คัดค้าน	0	0.00
รวม	138	100
7. ท่านคิดว่าโครงการนี้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการนี้หรือไม่	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
บรรลุ ตามวัตถุประสงค์	138	100.00
ไม่บรรลุ ตามวัตถุประสงค์	0	0.00
รวม	138	100

ผลการวิเคราะห์ มีดังนี้

จากตารางที่ 3 พบว่า มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนี้ในฐานะประชาชนในพื้นที่ตั้งของโครงการนี้ คิดเป็นร้อยละ 58.70 โครงการส่วนใหญ่เป็นหน้าที่รับผิดชอบของทำการปกครองอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 50 ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 81.88 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นควรจะสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานโครงการในลักษณะนี้ต่อไป ซึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนที่ตั้งของโครงการ อีกทั้งเกิดคุ้มค่ากับงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการ และบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 100

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การติดตามและประเมินผลโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุนองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 ดำเนินการแล้วเสร็จ การติดตามและประเมินผลใช้วิธีแจกแบบสอบถามแบบมีโครงสร้างชนิดปลายปิดและแบบปลายเปิด เพื่อให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ประกอบด้วยประชากร 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน (เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการเป็นผู้ให้ข้อมูล) และกลุ่มประชาชนทั่วไปที่ได้รับบริการหรือได้รับประโยชน์จากโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุน องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้สรุปการติดตามและประเมินผลตามหัวข้อต่อไปนี้

- 5.1 วัตถุประสงค์การติดตามและประเมินผล
- 5.2 แนวทางและวิธีการประเมิน
- 5.3 สรุปผลการติดตามและประเมินผล
- 5.4 อภิปรายผล
- 5.5 ข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์การติดตามและประเมินผล

- 5.1.1 เพื่อติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการว่ามีการนำแผนงานโครงการไปปฏิบัติจริงหรือไม่
- 5.1.2 เพื่อติดตามและประเมินผลโครงการว่าคุ้มค่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้ กำหนดไว้หรือไม่
- 5.1.3 เพื่อติดตามและประเมินผลต่อความสำเร็จหรือข้อปรับปรุงการดำเนินงานหน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุนปีงบประมาณ พ.ศ.2564
- 5.1.4 เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารตัดสินใจว่าจะปรับเปลี่ยนหรือยุติการให้การสนับสนุนต่อไปหรือไม่

5.2 แนวทางและวิธีการประเมิน

ศึกษารายละเอียดการประเมินจากคู่มือการใช้โปรแกรมเพื่อสร้างความเข้าใจรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน โดยพิจารณาข้อมูลที่กำหนดไว้ในโปรแกรมแล้วเลือกใช้วัตถุประสงค์ที่เหมาะสม ทั้งนี้ ได้มีการปรับปรุงวัตถุประสงค์เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการบางประการ กำหนดประเด็นการประเมินเพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการติดตามประเมินผลโครงการและพัฒนาเครื่องมือประเมินแบบสอบถาม (ปลายเปิด - ปิด)

5.3 สรุปผลการติดตามและประเมินผล

แสดงข้อมูลทั่วไปของประชากรทั้งสองกลุ่ม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน (เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการเป็นผู้ให้ข้อมูล) และกลุ่มประชาชนทั่วไปที่ให้บริการหรือได้รับประโยชน์จากโครงการการใช้จ่ายเงินอุดหนุน ดังนี้

กลุ่มที่ 1 กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุน (เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลรับผิดชอบโครงการเป็นผู้ให้ข้อมูล) ผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีส่วนเกี่ยวข้องนี้ในฐานะ เป็นบุคลากรในหน่วยงาน มากที่สุด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 98.18 ประเภทหน่วยงานที่รับเงินอุดหนุนส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานราชการในจังหวัดขอนแก่นมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 100 หน่วยงานได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนามตามแนวยุทธศาสตร์ของจังหวัดขอนแก่น ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของหน่วยงาน และโครงการสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดขอนแก่น คิดเป็นร้อยละ 100 หน่วยงานที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการตามโครงการจากองค์การบริหารส่วนขอนแก่นแล้ว ส่วนใหญ่ไม่ขอรับการสนับสนุนเงินงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 76.19 และหน่วยงานที่ขอสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น คิดเป็นร้อยละ 23.81 การดำเนินงานตามโครงการทุกหน่วยงานได้ดำเนินการจัดหาพัสดุตามระเบียบฯ การดำเนินงานตามโครงการได้จัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย แยกรายละเอียดต่างๆ ไว้อย่างชัดเจนครบถ้วนเพื่อการตรวจสอบหลักฐานต่างๆ ไว้ผลการดำเนินโครงการเสร็จสมบูรณ์ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของโครงการทุกหน่วยงาน จำนวนงบประมาณที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนขอนแก่นที่ใช้ในการดำเนินโครงการ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการเพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่ประเมินไว้ตามโครงการที่เสนอของงบประมาณ คิดเป็นร้อยละ 100 ในกรณีงบประมาณได้รับการสนับสนุนจัดสรรองค์การบริหารส่วนขอนแก่นไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในโครงการตามที่ประเมินค่าใช้จ่ายไว้ หน่วยงานที่ไม่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 100 งบประมาณได้รับการอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนขอนแก่นมีเงินเหลือจ่ายจากหน่วยงานและได้ทำการส่งคืนจำนวนงบประมาณที่เหลือจ่ายให้กับองค์การบริหารส่วนขอนแก่น มีจำนวน 2 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 4.76 หน่วยงานที่ไม่มีเงินเหลือจ่ายจำนวน 40 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 95.24 เมื่อดำเนินงานตามโครงการแล้วเสร็จหน่วยงานได้จัดส่งรายงานผลการดำเนินงานให้องค์การบริหารส่วนขอนแก่น จำนวน 42 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 100 โครงการบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ จำนวน 42 แผนงาน คิดเป็นร้อยละ 100 และเหตุผลของการขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนขอนแก่น ส่วนมากที่ขอรับการสนับสนุนตอบจำนวน 20 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 47.62 และไม่ตอบ มีจำนวน 22 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 52.38

กลุ่มที่ 2 กลุ่มประชาชนทั่วไปที่ได้รับบริการหรือได้รับประโยชน์จากโครงการการใช้จ่ายเงิน อุดหนุน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 62.32 และเป็นเพศชายร้อยละ 37.68 ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.81 รองลงมา ได้แก่ ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 21.01 และสถานะปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นประชาชนทั่วไป มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 76.09 รองลงมา ได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 18.84

ส่วนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการ (ระดับการมีส่วนร่วม)

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานโครงการ (ระดับการมีส่วนร่วม) การใช้จ่ายเงินอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กรณีให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564 โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.71$, S.D. = 0.51) หรือคิดเป็นร้อยละ 94.20 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ 5 อันดับ พบว่า อันดับแรก โครงการนี้มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.93$, S.D. = 0.25) อันดับที่ 2 ท่านได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.78$, S.D. = 0.46) อันดับที่ 3 ผลการดำเนินโครงการกิจกรรมนำไปสู่การแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.75$, S.D. = 0.46) อันดับที่ 4 โครงการนี้ตรงกับความต้องการของประชาชน ($\bar{x} = 4.74$, S.D. = 0.52) และอันดับที่ 5 การเปิดโอกาสให้ประชาชนตรวจสอบการดำเนินโครงการ/กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x} = 4.73$, S.D. = 0.50)

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะและอื่นๆ

มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการนี้ในฐานะประชาชนในพื้นที่ตั้งของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 58.70 โครงการส่วนใหญ่เป็นหน้าที่รับผิดชอบของทำการปกครองอำเภอ คิดเป็นร้อยละ 50 ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 81.88 องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นควรจะสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานโครงการในลักษณะนี้ต่อไป ซึ่งสามารถช่วยแก้ปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนที่ตั้งของโครงการ อีกทั้งเกิดคุ้มค่ากับงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการและบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ คิดเป็นร้อยละ 100

5.4 อภิปรายผล

สรุปผล ดังนี้

- โครงการที่ขอสนับสนุนเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นโครงการที่มีในแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่ขอสนับสนุนสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดขอนแก่น การดำเนินงานตามโครงการได้ดำเนินการจัดหาพัสดุตามระเบียบฯ หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนเมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จ

ได้ส่งรายงานให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทราบทุกโครงการ และได้จัดทำเอกสารรายรับรายจ่ายไว้เป็นหลักฐานไว้อย่างถูกต้องทุกโครงการ

- โครงการดำเนินการแล้วเสร็จพบว่ามีความคุ้มค่ากับงบประมาณ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการ และโครงการสามารถแก้ปัญหาความต้องการของประชาชนในชุมชนได้มากขึ้น

- ประชาชนรู้จักองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเพิ่มมากขึ้น และสามารถประชาชนได้แสดงความคิดเห็นต่อการดำเนินการเงินอุดหนุนได้อย่างอิสระ

- ความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณให้กับหน่วยงานของรัฐ ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มูลนิธิ สมาคม หรือองค์กรประชาชน เช่น กลุ่ม หรือชุมชน ที่มีการบริหารภายในมีระเบียบข้อบังคับชัดเจน ภายในจังหวัดขอนแก่น เห็นควรสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้นกว่านี้จะได้แก้ปัญหาได้ตรงจุดอย่างสูงสุดของการดำเนินงาน ประชาชนทุกพื้นที่ได้รับประโยชน์จากทุกๆ โครงการ ทุกๆ กิจกรรมที่ได้สนับสนุนงบประมาณ แนะนำให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องประสานงานให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จัดสรรงบประมาณลงสู่ตำบลและหมู่บ้านที่มีความเดือดร้อนเร่งด่วนในแต่ละด้านการพัฒนา เจ้าหน้าที่ควรสร้างความเข้าใจ ชี้แจงให้คำแนะนำ รายละเอียดต่างๆ วัตถุประสงค์ ของโครงการให้กับประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง ทั้งระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอ จังหวัด เพื่อความเข้าใจตรงกันในการใช้จ่ายงบประมาณ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุดร่วมกับประชาชนอย่างแท้จริง

- ในการจัดทำโครงการ/แผนงาน ตลอดจนการนำไปปฏิบัติและดำเนินการยังขาดความเข้าใจองค์ความรู้ วิชาการด้านการจัดการ ควรมีการติดตามประเมินผลทางวิชาการเป็นห้วงระยะ เพื่อจะได้ทราบข้อปัญหาข้อบกพร่องเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

- ควรมีการปรับเปลี่ยนแผนงาน/โครงการกิจกรรมให้ทันตรงกับฤดูกาล สภาพภูมิอากาศ พื้นที่ห้วงระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่องบประมาณที่จัดสรรไปจะได้ประโยชน์มากที่สุด

- โครงการที่เป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย ควรมีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะ ควรเสริมด้านการให้ความรู้ ประวัติความเป็นมา เพื่อให้ลูกหลานคนไทยได้เรียนรู้รักษาขนบธรรมเนียมวัฒนธรรมประเพณีไทยของชาวอีสานให้คงอยู่สืบไป และโครงการพัฒนาเด็กเยาวชนควรมีกิจกรรมหลากหลายเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม

- งบประมาณจากส่วนกลางและภูมิภาคมีจำนวนจำกัดอาจไม่เพียงพอกับต้องการและขนาดของปัญหาที่เกิดขึ้น ทุกวันนี้ความต้องการของประชาชนมีหลากหลายแตกต่างกันไป ดังนั้นงบประมาณในการสนับสนุนให้ส่วนราชการต่างๆ นั้น จึงอาจไม่เพียงพอต่อความต้องการของส่วนราชการโครงการที่เป็นกิจกรรมการดำเนินงานที่มีขนาดใหญ่มีงบประมาณไม่เพียงพอที่จะสนับสนุนจากส่วนกลาง และส่วนราชการที่ประเมินว่างบประมาณจะไม่เพียงพอ เห็นควรแนะนำให้ส่วนราชการต่างๆ วางแผนหางบประมาณเพิ่มเติมมาสมทบกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้อีก่อน

- โครงการที่เป็นกิจกรรมงานด้านสุขภาพทุกหน่วยงานทุกภาคส่วนในจังหวัดขอนแก่น เห็นควรต้องร่วมมือกันโดยเฉพาะท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด
- ในการสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เพื่อสนองความต้องการต่อประชาชนได้มากและเป็นประโยชน์ทุกพื้นที่ในจังหวัดขอนแก่น อีกทั้งเป็นองค์กรที่มีศักยภาพในการบริหารจัดการทั้งด้านบุคลากรหน่วยงาน วัสดุ ครุภัณฑ์ ไม่มีงบประมาณของตนเองจึงต้องขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ปัญหาอุปสรรค

ในการประสานงานหน่วยงานราชการต่างๆ ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล ได้เข้ารับการตรวจติดตามและประเมินผล พบว่า มีเจ้าหน้าที่ส่วนราชการต่างๆ ได้ดำเนินการตามโครงการที่ขอรับเงินอุดหนุนในการจัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินงานส่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นล่าช้า ทุกหน่วยงาน ทุกส่วนราชการในการประสานงานจะต้องประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงจึงจะได้ข้อมูลที่เป็นจริง ต้องติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีข้อสรุปแต่ละหน่วยงานดังนี้

1. เจ้าหน้าที่ดำเนินการขององค์กรหรือหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนมีการโยกย้ายสับเปลี่ยนทำให้การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่องหรือบางหน่วยงานไม่ให้ความสำคัญ และขาดความเอาใจใส่ต่อการจัดทำเอกสารหลักฐานการเบิกจ่าย หรือจัดทำแต่ไม่ครบทุกรายการในการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับการอุดหนุน เจ้าหน้าที่ตรวจติดตามและประเมินผลได้แนะนำให้ปฏิบัติตามระเบียบของแต่ละส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง บางส่วนราชการไม่ได้จัดทำ จัดเตรียมเอกสารรายละเอียดการใช้จ่ายเงินเพื่อรองรับการตรวจสอบเลย รายงานผลการดำเนินงานให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นล่าช้า

2. เจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโครงการบางหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนดำเนินการจัดกิจกรรมทำโครงการล่าช้าไม่ทันต่อห้วงระยะเวลาที่กำหนด จึงขอส่งเงินคืน

3. เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่ขอรับงบประมาณอุดหนุนไม่เข้าใจในการจัดทำเอกสารหลักฐานไว้รองรับการตรวจเบื้องต้นจากเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ทั้งในขั้นตอนการขอรับเงินงบประมาณเงินอุดหนุนและข้อระเบียบ วิธีการ ขั้นตอนการใช้จ่ายงบประมาณของส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น โดยเฉพาะเอกสารการเบิกจ่ายเงินคือสิ่งสำคัญ จะต้องเตรียมไว้ให้ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบการใช้จ่ายเงินงบประมาณ

4. เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการบางหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนไม่เข้าใจในห้วงระยะเวลาในการทำโครงการเพื่อเสนอขอรับงบประมาณเงินอุดหนุนประจำปีประมาณ พ.ศ.2564

5. หน่วยงานบางแห่งมีงบประมาณดำเนินการโครงการไม่เพียงพอจึงต้องขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อนำไปสมทบงบประมาณของหน่วยงานเมื่อขออนุมัติดำเนินการตามโครงการจึงไม่สามารถแยกและจัดทำเอกสารหลักฐานตามจำนวนงบประมาณที่ขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นได้

6. หน่วยงาน องค์กรเอกชน หรือมูลนิธิบางแห่งไม่ทราบว่า เมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จ ต้องรายงานผลการดำเนินงานให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทราบภายใน 30 วัน เพื่อหน่วยงานเจ้าของงบประมาณจะได้เป็นข้อมูลในการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณในครั้งต่อไป

7. บางโครงการมีความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาเพื่อให้การสนับสนุนงบประมาณดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการ หากไม่ดำเนินการตามวัตถุประสงค์อาจทำให้เกิดผลเสียหายต่อประชาชน ชุมชน ผู้ซึ่งควรได้รับประโยชน์จากโครงการต่างๆ จึงไม่ได้แจ้งให้หน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนรายงานผลการดำเนินงานต่อองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

8. หน่วยงานบางแห่งที่รับงบประมาณเงินอุดหนุน ยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการออกตรวจติดตามและประเมินผล ของ อบจ.ขอนแก่น เท่าที่ควร ในการเข้าตรวจติดตามฯ ซึ่งมีความสำคัญมากในการประสานงานกับทุกๆ ส่วนราชการที่ได้รับงบประมาณ เพื่อให้คำแนะนำตามวัตถุประสงค์ของโครงการจึงเห็นควรให้ทุกส่วนราชการให้ความสำคัญต่อการรายงานผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดโครงการ

5.5 ข้อเสนอแนะ

5.5.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- เห็นควรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยมุ่งเน้นให้เป็นแผนพัฒนาที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และประหยัดคุ้มค่า เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และคำนึงถึงความสามารถในการนำมาปฏิบัติได้จริงภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ในการจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นให้คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และคณะกรรมการเห็นควรพิจารณางบประมาณที่คาดว่าจะได้รับ จำนวนและรายละเอียดโครงการที่คาดว่าจะดำเนินการในแต่ละปีงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องและใกล้เคียงกับศักยภาพในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยนำฐานข้อมูลที่ได้รับจากการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาต่างๆ ของคณะกรรมการตรวจติดตามและประเมินผลในปีงบประมาณที่ผ่านมา นำมาประกอบการพิจารณาในการสนับสนุนงบประมาณในปีต่อไป

- เห็นควรกำชับให้หน่วยงานที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ให้ดำเนินโครงการทันทีเมื่อได้รับการอนุมัติโครงการและจัดสรรงบประมาณ โดยคำนึงถึงช่วงระยะเวลาในการดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงาน และแผนการดำเนินงานโดยเคร่งครัด หากพบปัญหาอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการดำเนินงานตามช่วงระยะเวลาดังกล่าว ให้แจ้งต่อผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องได้ทราบเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนพัฒนา และกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของโครงการแล้วทำให้เกิดผลกระทบทำให้วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการตามแผนการดำเนินงานและแผนพัฒนา

- เห็นควรกำหนดแนวทาง และวิธีการในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการตามแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยมุ่งเน้นไปที่ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

และความประหยัดคุ้มค่าของการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนา พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานและเสนอความเห็นต่อนายกองการบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อทราบผลสัมฤทธิ์ของแผนพัฒนาท้องถิ่นและนำข้อมูลที่ได้รับจากการติดตามและประเมินผลนำเสนอต่อคณะกรรมการการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นเพื่อประกอบการพิจารณา ในการกำหนดแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นต่อไป

- เห็นควรกำชับให้คณะกรรมการการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พิจารณาสอบทานร่างแผนพัฒนาท้องถิ่นและร่างแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณโดยละเอียดก่อนนำเสนอ เพื่อป้องกันข้อผิดพลาดในการกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดโครงการ รวมทั้งสอบทานการอ้างอิงที่มาของโครงการที่ประสานแผนมาจากยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาท้องถิ่น ข้อบัญญัติ และแผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ สำหรับการจัดทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นต่อไป

- เห็นควรดำเนินการตรวจติดตามและประเมินผล การดำเนินงานตามแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นในช่วงระยะเวลาดำเนินการ เพื่อต้องการทราบความก้าวหน้าของโครงการและปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานตามโครงการต่างๆ กรณีที่โครงการมีปัญหาอุปสรรคของการดำเนินงานให้คณะกรรมการตรวจติดตามและประเมินผลเสนอแนะหรือให้แนวทางในการดำเนินงานต่อหน่วยงานที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ เพื่อดำเนินโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป้าหมายโครงการ และกรณีที่โครงการมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงรายละเอียดโครงการ แล้วเกิดผลกระทบที่ทำให้วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการตามแผนการดำเนินงานและแผนพัฒนาท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป เช่น มีการโอนลดโอนเพิ่มงบประมาณที่ได้รับจากการจัดสรร หรือวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ขณะปฏิบัติงาน เห็นควรให้คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแจ้งต่อคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น และคณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นทราบ เพื่อพิจารณาแก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม แผนการดำเนินงานประจำปีงบประมาณหรือแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

- เห็นควรดำเนินการตรวจติดตามและประเมินผลผลการดำเนินงานตามโครงการนั้น เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อทราบลักษณะการใช้ประโยชน์จากโครงการ (Outcome) ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการตามที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือไม่อย่างไร กรณีที่ผลการดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่แผนพัฒนาที่กำหนดไว้ ให้คณะกรรมการตรวจติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น รายงานต่อผู้บริหารและผู้อำนวยการกองได้ทราบผลการดำเนินการของแต่ละโครงการ เพื่อการดำเนินการได้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ โดยให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งระเบียบและหนังสือสั่งการอื่นที่เกี่ยวข้องต่อไป

- องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 3 สำนักฯ 7 กอง และ 1 หน่วยตรวจสอบภายใน โดยที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติงานส่วนที่เกี่ยวข้องในอำนาจหน้าที่หรือสนับสนุนงบประมาณให้หน่วยงานอื่นดำเนินการแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จะต้องแจ้งและกำกับให้ปฏิบัติตามหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ 0808.2/ว 3616 ลงวันที่ 24 มิถุนายน 2559 เรื่อง ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 หมวดเงินอุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือ แจ้งหน่วยงานที่ขอรับเงินอุดหนุนนั้น เมื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของโครงการแล้ว ให้รายงานผลการดำเนินงานพร้อมคืนเงินเหลือจ่าย (ถ้ามี) แก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

- เพื่อเป็นการควบคุมภายในการบริหารพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหลังจากโอนเงินสนับสนุนหน่วยงานอื่นดำเนินการแล้วเสร็จ ควรแจ้งกองยุทธศาสตร์และงบประมาณ เพื่อดำเนินการติดตามและประเมินผล ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแจ้งหน่วยตรวจสอบภายใน เพื่อดำเนินการตรวจสอบหลักฐานการเบิกจ่ายเงิน ว่าดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัด คัดค้าน และดำเนินการเป็นไปอย่างถูกต้องหรือไม่

5.5.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- จากรัฐธรรมนูญและกฎหมายได้ระบุอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการดูแลประชาชนเพื่อสนองตอบอย่างรวดเร็วให้กับประชาชนผู้เดือดร้อนและเป็นการพัฒนาท้องถิ่นที่มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ดังนั้น หน่วยงาน องค์การเอกชน มูลนิธิ ที่มีความประสงค์จะขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นหน่วยงานที่มีความพร้อม มีศักยภาพ พร้อมให้การสนับสนุนเพื่อช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนและความต้องการของประชาชน รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) มีอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น

- ในการแสดงความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการผู้ได้รับผลประโยชน์จากโครงการต่างๆ ที่ได้รับการสนับสนุนโครงการจาก องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ประชาชนแสดงความต้องการจากโครงการที่ตรงกับความต้องการเพื่อการพัฒนาชุมชนของตนเอง เห็นหลายโครงการที่ประชาชนเสนอโครงการเดิมให้มีการจัดกิจกรรมต่อเนื่องทุกๆ ปี หรือบางพื้นที่เสนอโครงการใหม่ๆ มาปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ชุมชนของตนเองเพื่อจะได้แนวคิดในการพัฒนาชุมชนที่แปลกใหม่ออกไป เป็นการดึงดูดความสนใจของประชาชนอำเภอใกล้เคียงอีกด้วย

- ส่วนราชการต่างๆ โดยรวมต้องการให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพิ่มวงเงินงบประมาณให้สนับสนุนโครงการมากขึ้น และสนับสนุนอย่างต่อเนื่องในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนาองค์กรให้เป็นจุดบริการประชาชนและเป็นที่ยอมรับของชุมชน

- ต้องการให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นมุ่งเน้นส่งเสริมพัฒนาในด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานตั้งแต่วัยแรกเกิด อนุบาล สนับสนุนและจัดหาทุนการศึกษาสำหรับเด็กนักเรียน นักศึกษา พระภิกษุ สามเณร ผู้ด้อยโอกาสอย่างต่อเนื่องทุกปี โดยการพัฒนาแบบบูรณาการทั้งด้านจิตใจ วัฒนธรรมรวมถึงความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชน การสร้างสวัสดิการและสังคม หลักประกันชีวิตกับคนทุกวัย
- ต้องการให้มีการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องและขยายโครงการไปทุกชุมชน เนื่องจากเป็นโครงการที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านสังคมและผู้ด้อยโอกาส เช่น โครงการอุดหนุนผู้ป่วยโรคเอดส์ซึ่งมีการเพิ่มจำนวนผู้ป่วยมากขึ้นทุกปี โครงการจัดหาบริการสาธารณสุข โครงการส่งเสริมด้านการเกษตรชุมชน เป็นต้น
- ต้องการให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นส่งเสริมและสร้างอาชีพให้แก่ประชาชนอย่างยั่งยืน เพื่อแก้ปัญหาความยากจนโดยใช้นโยบายเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดชุมชนอยู่ดีมีสุข
- ต้องการให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ให้ความรู้พัฒนาด้านทักษะฝีมือให้มีความชำนาญเป็นระดับมีอาชีพเพื่อเพิ่มมูลค่าทรัพยากรมนุษย์สำหรับเยาวชนและผู้ว่างงานในชุมชนให้มีคุณค่าเพิ่มขึ้น

บรรณานุกรม

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. คู่มือการติดตามและประเมินผลการจัดทำและแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ม.ป.พ.

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. ชักซ้อมแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ
พ.ศ.๒๕๔๘ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๗

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. การตั้งงบประมาณรายจ่ายและการใช้จ่ายงบประมาณหมวดเงิน
อุดหนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, ๒๕๔๗

คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(กพร.) ๒๕๔๖ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการไทย
(พ.ศ.๒๕๔๖ - พ.ศ.๒๕๕๐) กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. ระเบียบการวิจัยทางสังคมศาสตร์ พิมพ์ครั้งที่ ๑๑ กรุงเทพฯ:เฟื่องฟ้าพรินต์
๒๕๔๔

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี: คู่มือการปฏิบัติงานด้านการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน
ท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, ๒๕๔๕

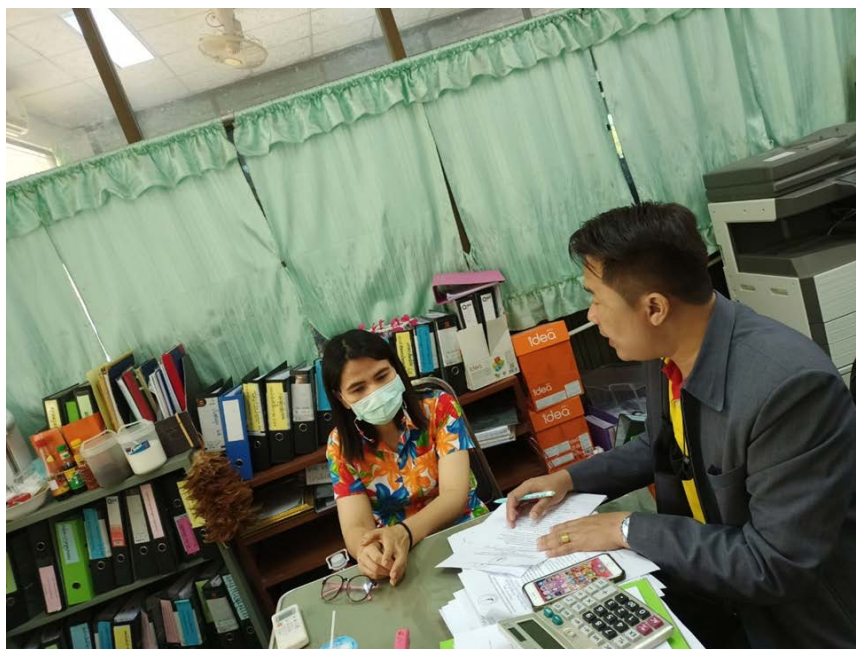
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เรื่อง
งบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๔ ฝ่ายงบประมาณและพัฒนารายได้
กองแผนและงบประมาณ ขอนแก่น : องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ๒๕๖๓

องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)
ฝ่ายนโยบายและแผน กองแผนและงบประมาณ ขอนแก่น : องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
๒๕๖๒

เอนก บุญภาวิน. (2546) องค์การบริหารส่วนจังหวัดในความคิดเห็นของสมาชิกสภาองค์การบริหาร
ส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี อบต. ในพื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์ สืบค้นจาก
https://doi.nrct.go.th/ListDoi/listDetail?Resolve_DOI เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2564

ภาคผนวก

ภาพประกอบโครงการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

ภาพประกอบโครงการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

ภาพประกอบโครงการติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายเงินอุดหนุน
ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
กรณีให้การสนับสนุนส่วนราชการอื่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

การติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2564

คณะที่ปรึกษา

1. ดร.พงษ์ศักดิ์ ตั้งวานิชกพงษ์	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
2. นายสิทธิกุล ภูคำวงศ์	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
3. นายธาดา พรหมสาขา ณ สกลนคร	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
4. นายประสิทธิ์ ทองแท่งไทย	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
5. นางพัฒน์นาดี วิริยปิยะ	ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

1. นายวิบูลย์ เรืองประเสริฐกุล	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	ประธานกรรมการฯ
2. นายวิศรุต ปู่เพ็ง	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
3. นายณณทัตพัชชี กันตวธีระณัต	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
4. นางฐิติรัตน์ อัครสุริย์	ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น	กรรมการ
5. นายประไพ ชาญจระเข้	ผู้แทนประชาคมท้องถิ่น	กรรมการ
6. นายปิติภณ โพธิ์ใต้	ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่น หัวหน้าส่วนราชการ	กรรมการ
7. นายอดิเรก วัฒนอุดมชัย	โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดขอนแก่น หัวหน้าส่วนราชการ	กรรมการ
8. นายประยุทธ์ ชาญนวงศ์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
9. ดร.มงคล อดิอนวรรตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรรมการ
10. นายวิรัตน์ นาคนชม	ผู้อำนวยการสำนักช่าง รักษาการแทน
รองปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น	กรรมการ
11. นายเพชร มูลป้อม	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์และงบประมาณ	กรรมการฯ/เลขานุการ

คณะทำงาน

1. นางสาวสุมาลี งามสิทธิ์	หัวหน้าฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล	คณะทำงาน
2. นางนวลมณี เหล่ากุนทา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ	คณะทำงาน
3. นางสาวธิดิพร จันทรมบัติ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ	คณะทำงาน
4. นางรุ่งฤทัย ดำรงชัย	ผู้ช่วยนักวิชาการคอมพิวเตอร์	คณะทำงาน
5. นางกรกนก คำหนูไทย	ผู้ช่วยเจ้าพนักงานธุรการ	คณะทำงาน
6. นางสาวศิริวรรณ ตาหมั่น	พนักงานจ้างเหมาบริการ	คณะทำงาน
7. นางสาวภัสสร ประชุมพันธ์	พนักงานจ้างเหมาบริการ	คณะทำงาน

ฝ่ายตรวจติดตามและประเมินผล
กองยุทธศาสตร์และงบประมาณ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
โทร 043-236793 www.kkpao.go.th